

SECONDANT#1

Tijdschrift van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
februari 2010 | 24e jaargang | www.hetccv.nl

MINDER INBRAAK DOOR BOUWBESLUIT

POLITIECOMMISSARIS PETER VAN OS OVER GEBIEDSGEBONDEN POLITIEZORG
WIJKVEILIGHEID IN ROTTERDAM | GEWELD TEGEN KLEINE ONDERNEMERS

Inhoud

6 Crimi-trends

BOUWBESLUIT 1999

Woningen die na het Bouwbesluit 1999 worden gebouwd, krijgen standaard inbraakwerende kozijnen en sluitwerk ingebouwd. Dat heeft effect: het slachtofferschap van inbraak ligt bij deze woningen gemiddeld een kwart lager dan bij woningen die voor 1995 zijn gebouwd.

14

GEBIEDSGEBONDEN POLITIEZORG

Interview Peter van Os, Programmanager Ontwikkeling Gebiedsgebonden Politie: "De mensen hebben recht op een politie die resultaten boekt."

34

WIJKVEILIGHEID IN ROTTERDAM

Door inzicht te krijgen in risico- en beschermende factoren in wijken, kan het veiligheidsbeleid in wijken worden verbeterd.

50

BEDRIJFSLEVEN > AANPAK GEWELD

Reportage Overvallen en ander geweld treffen steeds vaker kleine ondernemers. Het Nazorgplan Overvallen moet ervoor zorgen dat ondernemers vaker nazorg zoeken.

20

WERKVLOER > VEILIGE WIJKEN

Fotoserie Projecten waarbij sportactiviteiten centraal staan, kunnen de sociale cohesie verbeteren en daarmee bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid in wijken.

40

JONGERENOVERLAST

Bij de aanpak Jongeren op Straat moet een combinatie van correctieve en ondersteunende interventies een structurele oplossing bieden voor jongerenoverlast.

>> VASTE RUBRIEKEN

- 03 Redactioneel
- 04 Snippers
- 56 Column
- 57 Buitenlandse berichten
- 58 CCV-nieuws
- 59 Colofon

26

BURGERNET

Burgers doen mee met Burgernet, omdat ze graag een actieve bijdrage leveren aan de veiligheid, blijkt uit een pilot.

46

VEILIGHEIDSBELEVING

Om onveiligheidsgevoelens echt te verminderen, is meer nodig dan alleen criminaliteitsbestrijding. De Toolkit Veiligheidsbeleving helpt professionals op weg.

30

AANPAK GRAFFITI

Interview Gaby Vanderveen: "Graffiti is gecriminaliseerd. Het is interessant om ook een andere benadering onder de loep te nemen."

Omslag: Bewoners van woningen die volgens het Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd, maken zich minder zorgen over inbraak dan bewoners van eerder gebouwde woningen / foto: Inge van Mill.

ALS EEN HUIS

In de hoogtijdagen van de grammofoonplaten-industrie werden langspeelplaten in grote aantallen verdonkeremaand. Voor een durfal was het niet zo moeilijk om met een snelle beweging een plaat uit de rekken te halen, onder een grote regenjas te verstoppert en met een stalen gezicht de winkel uit te benen. Toen iemand in de jaren zeventig het lumineuze idee kreeg om de platen van de hoezen te scheiden en voortaan achter de toonbank te bewaren, kelderde het aantal diefstallen.

Dit is een van de eerste voorbeelden van zogenoemde situationele preventie. Hierbij staat het verminderen van de *gelegenheid* om een delict te plegen centraal. Bovengenoemd voorbeeld is heel typerend voor situationele preventie, want effectief en van briljante eenvoud. Geestelijk vader van dit gedachtegoed was de Brit Ron Clarke, die het in samenwerking met anderen bleef verrijken. Om de gelegenheid voor het plegen van delicten integraal te verminderen, ontwikkelde hij verschillende technieken die een hoger doel dienen. Het verminderen van anonimiteit moet bijvoorbeeld de risico's voor daders vergroten.

Het hoofdartikel van deze SECONDANT beschrijft een andere vorm van situationele preventie: het inbouwen van inbraakpreventiemaatregelen in woningen volgens het Bouwbesluit 1999. Ben Vollaard constateert dat het slachtofferschap van woninginbraak bij woningen die ná het Bouwbesluit zijn gebouwd, waarbij goedgekeurde kozijnen en sluitwerk standaard worden ingebouwd, een kwart lager ligt dan bij woningen die ervóór zijn gebouwd. Dat is nogal wat. Op een heel eenvoudige manier kunnen veel potentiële inbraken worden voorkomen.

Allerhande vormen van situationele preventie worden al toegepast, bewust of onbewust. Denk bijvoorbeeld aan het installeren van openbare toiletten in uitgaansgebieden om wildplassen tegen te gaan. Dat is een van Ron Clarke's technieken, namelijk regelnaleving makkelijk maken (*assist compliance*) met als doel smoezen om je slecht te gedragen, onmogelijk te maken (*remove excuses*). Door er bewuster mee om te gaan, kan met situationele preventie nóg meer winst worden geboekt. Sommige maatregelen zijn zo effectief, dat zij staan als een huis. << Alfred Hakkert

Er zijn al meer dan een half miljoen woningen conform het Bouwbesluit gebouwd / foto: Inge van Mill.

Snippers

Tekst Lynsey Dubbeld. Aankondigingen, publicaties, persberichten en dergelijke kunnen aan de redactie worden gestuurd p/a Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, red. SECONDANT, Postbus 14069, 3508 SC Utrecht.

E-mail secondant@hetccc.nl

WERKEN IN DE STRAFRECHTSKETEN

“Toen ik het vonnis voorlas, voelde ik een enorme spanning. Als een strop om mijn keel die steeds strakker wordt aangetrokken. Ik zeg wel tegen iemand, recht in het gezicht, dat hij nooit meer vrijkomt. Nadat ik het vonnis had uitgesproken, heb ik mij even teruggetrokken. Ik stond te trillen op mijn benen.” Dat vertelt een rechter over het uitspreken van een levenslange gevangenisstraf in *Actoren*

in de strafrechtspleging. Een inleiding. Het boek geeft een inkijkje in de wereld van beleid, recht en handhaving die als saai te boek staat. Door dit soort ongebruikelijke achtergrondinformatie willen auteurs Boersma en Tijhuis laten zien dat het strafrechtssysteem dat niet altijd is.

De gemiddelde Nederlander weet nauwelijks wie wat doet in de rechtszaal en waar organisaties zoals de SIOD, Koninklijke Marechaussee en het parket bij de Hoge Raad zich mee bezighouden. En tv-series zoals ‘Baantjer’ en ‘De Nieuwe Moszkowicz’ geven niet bepaald een realistisch beeld van de gang van zaken in ons strafrechtssysteem. Boersma en Tijhuis, die beiden werken als advocaat en universitair docent, zetten de feiten op een rij over de verschillende functionarissen en organisaties in de strafrechtssketen – van politie, opsporings-

diensten, rechterlijke macht en openbaar ministerie tot toezichthouders, gevangeniswezen, reclassering en kinderbescherming. Ook komen trends, historische ontwikkelingen en hedendaagse wetgeving aan bod.

Actoren in de strafrechtspleging, dat vooral is bedoeld voor beginnende studenten, geeft een kort en bondig beeld van de werking van de strafrechtssketen. Praktijkvoorbeelden – van amuseante verhalen over politieagenten die overlastplegers aanpakken tot de zaak-Holleeder – maken de materie lekker smeuijg.

J.S.W. Boersma en A.J.G. Tijhuis, *Actoren in de strafrechtspleging. Een inleiding*, Boom Juridische uitgevers, Den Haag, 2009, ISBN 978 90 8974 112 7.

POLARISEREN IN DE POLDER

Eind jaren tachtig en begin jaren negentig waren er wereldwijd signalen dat grote maatschappelijke tegenstellingen tussen Oost en West zouden verdwijnen. Maar na 11 september keerde de angst voor polarisatie terug en namen spanningen over de multiculturele samenleving en islam toe. Geen wonder dat we het gevoel hebben dat onze polder-

cultuur ingrijpend is veranderd, schrijft de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) in *Polariseren binnen onze grenzen*. In Nederland heerst het gevoel dat verschillende groepen, met name autochtonen en islamitische allochtonen, zich van elkaar verwijderen. En die polarisering roept ongerustheid op.

Volgens de RMO, die zich op verzoek van het kabinet verdiepte in de gevolgen van polarisatie voor de stabiliteit van de samenleving en voor maatschappelijke participatie van burgers, is er geen reden om het verscherpen van tegenstellingen te zien als een opmaat tot radicalisering. Polariseren is een onvermijdelijk en onmisbaar verschijnsel in onze samenleving – zelfs in een cultuur waarin polderden de norm is en waarin uiteenlopende groepsidentiteiten deelnemen

aan de *civil society*. De RMO zet dan ook op een rij welke meerwaarde polarisatie heeft voor het maatschappelijk debat, de politieke besluitvorming en de conflictbeslechting in de rechtszaal.

Ook de risico's van polarisatie, die variëren van stigmatisering en korte lontjes tot verschroming van het politieke debat, komen aan de orde. Met concrete aanbevelingen doet de RMO, die zich voor het advies liet inspireren door gesprekken met een veertigtal deskundigen, voorstellen voor het vinden van een juiste balans tussen polarisatie en verbinding.

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, *Polariseren binnen onze grenzen*, SWP, Amsterdam, ISBN 978 9088 50 103 6.

NODAAL DENKEN EN DOEN

Toen de Amsterdamse politiechef Welten aankondigde dat de politie een 'virtuele slotgracht' rond de stad zou gaan leggen, fulmineerden pers en politiek over de aantasting van privacy van weggebruikers. Politie mensen die al jaren in het vak zitten, halen daarentegen hun schouders op over de zogenoemde nodale oriëntatie die focust op een analyse van knooppunten van mensen, goederen, geld of informatie. De focus op knooppunten is immers toch niet veel anders dan slim

handhaven en opsporen, door efficiënt om te gaan met informatie? De nodale oriëntatie van de politie roept extern en intern tegenkrachten op, concludeert een nieuw onderzoek dat in opdracht van de Politieacademie is uitgevoerd door Bureau Beke en COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement.

De nodale oriëntatie werd in 2005 gelanceerd in het visiedocument *Politie in ontwikkeling* van de Raad van Hoofddistricten. De politie Amsterdam-Amstelland heeft de praktische toepassing van het concept inmiddels in drie proeftuinen getest. *Nodale praktijken. Empirisch onderzoek naar het nodale politieconcept* doet verslag van de resultaten van deze pilots.

Het concept van nodes (knooppunten) beoogt de controlekans – en daardoor de pakkans – te vergroten. De analyse van

Ferwerda, Van der Torre en Van Bolhuis laat zien dat de werkvloer worstelt om dit in de dagelijkse praktijk handen en voeten te geven. De ambities van de politietop blijken, gezien de hardnekkige focus op gebiedsgebonden politiewerk en bij gebrek aan concrete richtlijnen, lastig uitvoerbaar. Wel ontwaren de onderzoekers praktijken met een nodaal tintje. Bijvoorbeeld controles rond (vaar)wegen of treinstations die gericht zijn op het identificeren van grote aantallen weggebruikers, waarbij geavanceerde meet- en zoekapparatuur wordt ingezet en die gebaseerd zijn op samenwerking met niet-politieë diensten.

H. Ferwerda, E. van der Torre, V. van Bolhuis, *Nodale praktijken. Empirisch onderzoek naar het nodale politieconcept*, Politie en Wetenschap, Bureau Beke, COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Apeldoorn, Arnhem, Den Haag, ISBN 978 90 3524 370 5.

ETNISCHE AFKOMST EN MISDAAD

Marokkaans-Nederlandse delinquenten maken zich vooral schuldig aan vermogensdelicten en het verstoren van de openbare orde. Antilliaanse-Nederlanders worden relatief vaak verdacht van wapendelicten, vermogensdelicten met geweld en illegale drugspraktijken. Ook Surinamers zijn volgens de Nederlandse politieregistraties vaak betrokken bij

drugshandel, terwijl Turken bekendstaan om het plegen van geweld. Zijn dit stereotype typeringen of zelfs racistische vooroordelen? Volgens Frank Bovenkerk, die in 2009 afscheid nam als hoogleraar criminologie aan de Universiteit Utrecht, bestaat er wel een correlatie tussen etnische afkomst en misdaad. Maar dat betekent niet dat etniciteit de oorzaak is van crimineel gedrag, betoogt hij in zijn afscheidsrede *Etniciteit, criminaliteit en het strafrecht*.

Bovenkerk heeft zich jarenlang beziggehouden met de vraag naar het verband tussen etnische afkomst en misdaad. Het is een onderzoeksthema dat in Nederland sinds de tweede helft van de jaren negentig de nodige populariteit geniet en regelmatig tot voorpagina-nieuws leidt.

Toch is volgens Bovenkerk niet een cultuur in algemene zin (zoals de veelbesproken schaaamtecultuur onder Marokkanen) verantwoordelijk voor de oververtegenwoordiging van bepaalde etnische minderheidsgroepen in de criminaliteitsstatistiek. Het draait eerder om de lage sociaaleconomische positie van migranten en het ontbreken van sociale controle binnen hun groep. Volgens Bovenkerk doen beleid en strafrechtspleging er dan ook goed aan om de pijlen op deze twee factoren te richten in plaats van misdaad te herleiden tot een etnisch of cultureel probleem.

Frank Bovenkerk, *Etniciteit, criminaliteit en het strafrecht*, Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen in samenwerking met Boom Juridische uitgeverij, Den Haag, ISBN 978 90 8974 163 9.

Veilig bouwen helpt tegen inbraak, preventieadvies niet

BOUWEN OP HET BOUW- BESLUIT

In het Bouwbesluit is vastgelegd dat elke nieuwbouwwoning inbraakwerende deuren en ramen moet hebben / foto: Inge van Mill.

Crimi-trends

Preventiebeleid werkt, zolang mensen hun gedrag niet hoeven te veranderen. Dat blijkt uit een studie van de Universiteit van Tilburg. Bewoners er op wijzen dat ze hun inbraakkans kunnen verlagen, heeft weinig tot geen effect. Ook niet wanneer daar subsidies tegenover staan. Wie inbraakpreventie wil stimuleren, kan zich maar beter richten op het inbouwen van maatregelen in woningen volgens het Bouwbesluit. Dat levert wél concrete resultaten, constateert *Ben Vollaard*.

door Ben Vollaard

De auteur is verbonden aan onderzoeksinstituut TILEC van de Universiteit van Tilburg.

Bestrijding van criminaliteit geeft vaak associaties met gillende sirenes, rechercheurs met kwastjes, geboeide veelplegers en analyses van kleurrijke ‘crime hot spots’ op grote computerschermen. Niets lijkt daar verder vanaf te staan dan een technisch stuk tekst over de bouw van woningen. Meer specifiek: de artikelen 2.214 en 2.215 in het Bouwbesluit van 1999. Daarin is vastgelegd dat vanaf 1999 elke nieuwbouwwoning in Nederland inbraakwerende deuren en ramen moet hebben. Deur- en raamkozijnen moeten tegen een stootje kunnen en niet met een beetje handigheid geopend kunnen worden. Sloten moeten niet makkelijk af te breken of anderszins te forceren zijn.

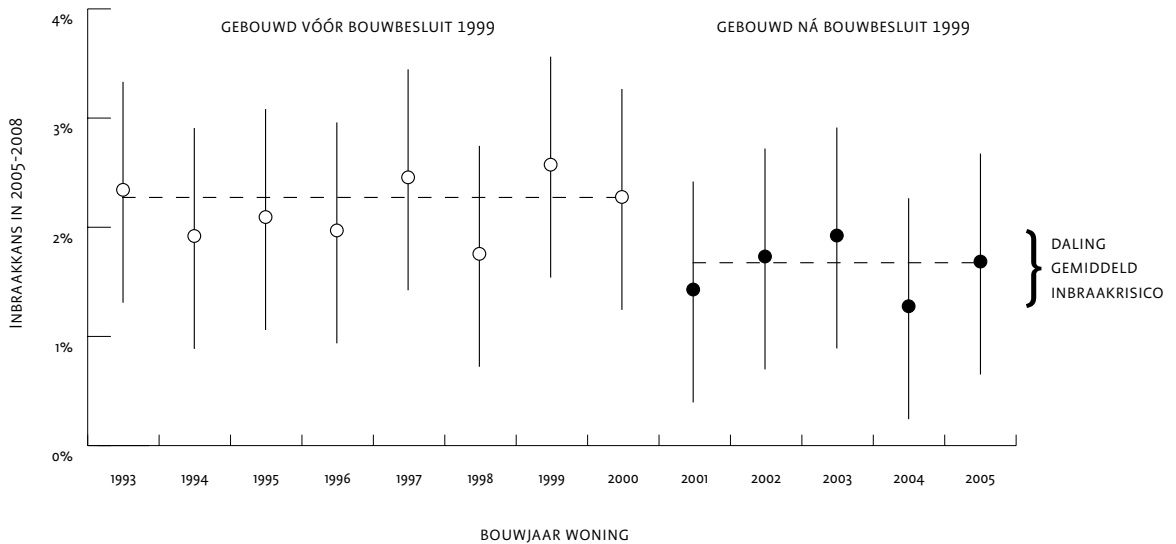
De gedachte achter deze verandering van de bouwvoorschriften in 1999 is een eenvoudige: de gelegenheid maakt de dief. Het doel is mensen niet in verleiding te brengen, door diefstal net iets moeilijker te maken. Het verwachte resultaat is minder inbraken, zonder dat daar één agent, leerplichtambtenaar of cipier aan te pas komt. Inmiddels zijn meer dan een half miljoen woningen conform het Bouwbesluit 1999 gebouwd, maar er

is nog niets bekend over het effect daarvan op woninginbraak. In opdracht van de Commissie Politie en Wetenschap heeft de Universiteit van Tilburg de effectiviteit van deze vorm van preventiebeleid onderzocht. Doel was de effectiviteit van het inbouwen van preventiemaatregelen te vergelijken met andere vormen van preventiebeleid, zoals preventieadvies en publiciteitscampagnes. Zo zijn keuzes in preventiebeleid te baseren op wat wel en wat niet werkt.

Dit artikel gaat allereerst in op de evaluatie van het Bouwbesluit 1999. Vervolgens wordt de effectiviteit van beleid gericht op het inbouwen van preventie vergeleken met dat van beleid gericht op het stimuleren van preventiemaatregelen door bewoners zelf. De conclusie luidt dat het eerste effectiever is dan het tweede.

EFFECTMETING

Bepalen hoe succesvol het Bouwbesluit 1999 is geweest, is niet moeilijk. Het initiatief is te zien als een experiment. Door de verandering van de bouwvoorschriften zijn sommige woningen beter beveiligd dan andere woningen, louter en alleen doordat de bouwvergunning voor de ene woning op 1 januari 1999 of later is afgegeven, en voor de andere woning vóór die datum. Om te weten hoeveel effect het Bouwbesluit

Figuur 1> Gemiddelde inbraakkans voor woningen van verschillende bouwjaren (90 procent betrouwbaarheidsinterval)*

* De grafiek geeft de huidige inbraakkans voor woningen van verschillende bouwjaren weer, niet de ontwikkeling van de inbraakkans in de jaren 1993-2005. De huidige inbraakkans is gedefinieerd als de gemiddelde kans op inbraak per 24 maanden in de enquêtejaren 2005-2008.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk, Woningregister.

heeft gehad, hoeven we slechts het inbraakrisico te vergelijken van woningen die vlak vóór en vlak ná de verandering van het Bouwbesluit zijn gebouwd.

Vanuit de bouwsector is bekend dat het Bouwbesluit een duidelijke invloed heeft gehad op de bouwpraktijk. Vóór de nieuwe regulering was inbraakwerend bouwen ongebruikelijk, ook bij dure woningen. Na het Bouwbesluit zijn toeleveringsbedrijven goedgekeurde kozijnen en sluitwerk gaan leveren – gemakkelijk te herkennen aan de twee sterren op slot of kozijn. Goedgekeurde producten zijn de standaard. Maar uit enkele steekproeven lijkt naleving nog wel eens te kort te schieten bij kleine aannemers die onder particulier opdrachtgeverschap bouwen.

Figuur 1 laat een vergelijking van het inbraakrisico naar bouwjaar van de woning zien. De gegevens over inbraak komen uit de Veiligheidsmonitor Rijk. In deze enquête wordt jaarlijks 20 000 willekeurig geselecteerde huishoudens gevraagd of er bij hen is ingebroken. Hieraan koppelen we gegevens op huishoudniveau over het bouwjaar van woningen uit het Woningregister van het CBS. Op deze manier bepalen we wat het slachtofferschap van inbraak is voor woningen uit verschillende bouwjaren. Uit de vergelijking blijkt dat slachtofferschap van inbraak bij woningen die ná Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd

gemiddeld een kwart lager ligt dan bij woningen die vóór Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd. De twee stippellijnen in figuur 1 geven de gemiddelde inbraakkans van de twee groepen woningen weer. De verandering is overigens niet in bouwjaar 1999 te zien, maar in bouwjaar 2001; twee jaar na de verandering van het Bouwbesluit. Dat komt doordat het in Nederland gemiddeld twee jaar duurt voordat een woning wordt opgeleverd.

Bij deze vergelijking moeten we natuurlijk rekening houden met veranderingen in de woningbouw gedurende deze jaren. Na 2000 zijn relatief veel nieuwbouwwoningen in Vinexwijken, in plaats van in de stad, gebouwd. Ook is toepassing van het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) – een pakket maatregelen dat verder gaat dan het Bouwbesluit 1999 – sterk toegenomen (van 5 procent van de nieuwbouwwoningen in 1998, 20 procent in 2000 tot 35 procent in 2005). Dat waren allebei geleidelijke veranderingen, maar deze bewegingen zouden het gemiddelde inbraakrisico voor woningen gebouwd na Bouwbesluit 1999 naar beneden kunnen trekken. Precies tegengesteld werkt de geleidelijke verschuiving van woningnieuwbouw richting de Randstad. Dat zou het inbraakrisico van recent gebouwde woningen juist kunnen opdrijven.

Als we in een regressiemodel rekening houden met deze en andere mogelijk verstorende factoren, blijkt nog steeds dat woningen die volgens het Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd ruim een kwart lagere inbraakkans hebben. Die lagere inbraakkans is dus het resultaat van het Bouwbesluit en niet van de toegenomen populariteit van PKVW, meer bouw van woningen in groene wijken buiten de stad, enzovoort. Dit betekent dat sinds de eeuwwisseling door deze aanpassing van de bouwvoorschriften bijna 10 000 inbraken in nieuwbouwwoningen zijn voorkomen. Ook blijkt uit hetzelfde onderzoek dat bewoners van woningen die volgens het Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd, minder angstig zijn voor een inbraakpoging dan inwoners van eerder gebouwde woningen. Dit is af te lezen aan cijfers over veiligheidsbeleving van mensen uit dezelfde slachtofferenquête.

Of ouders zich door het Bouwbesluit meer zijn gaan richten op andere vormen van diefstal, zoals fietsdiefstal of diefstal uit auto's, is niet duidelijk. Het blijkt niet uit onze gegevens. Dat wil niet zeggen dat deze verplaatsingseffecten niet bestaan. Uit aangiftecijfers van verschillende politieregio's valt op dat woninginbraak afneemt, maar inbraak in schuurtjes en garageboxen – met fietsen of gereedschap als buit – niet of minder.

Dit zou het gevolg kunnen zijn van het feit dat de beveiliging van schuurtjes buiten het Bouwbesluit 1999 valt.

Ook is onderzocht of een groter aandeel van woningen die volgens het Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd, de inbraakkans van eerder gebouwde, minder goed beveiligde woningen in dezelfde wijk of gemeente beïnvloedt. Dan blijkt dat het Bouwbesluit zowel gunstige als ongunstige effecten heeft op eerder gebouwde woningen. Inbrekers lijken wijken met relatief veel nieuwbouwwoningen te mijden – wat gunstig is voor de oudere woningen die ook in deze wijken staan – en zich wat meer te richten op duidelijk oudere stadswijken – wat ongunstig is voor de bewoners van deze wijken. Zonder deze verplaatsings- en uitstralingseffecten zou het aantal inbraken in de periode 2001-2008 met 4 procent zijn afgenomen door het Bouwbesluit. Vanwege deze effecten kan het totale aantal voorkomen inbraken wat hoger of lager zijn geweest.

PREVENTIEADVIES INEFFECTIEF

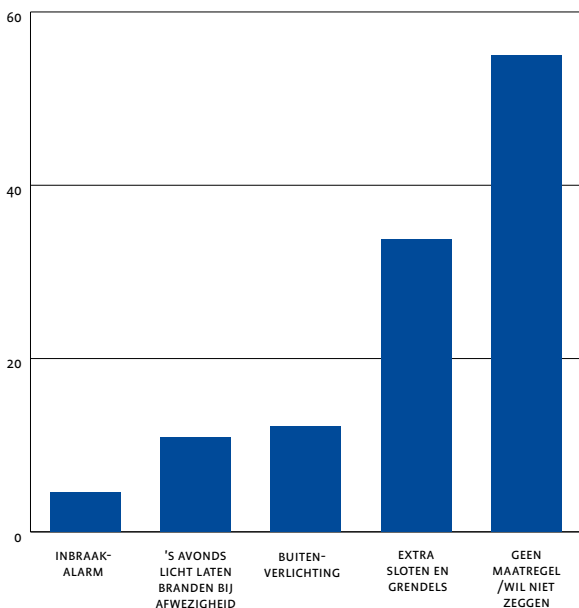
Wanneer we de resultaten van het door bouwbedrijven vooraf inbouwen van preventie vergelijken met initiatieven gericht op het stimuleren van inbraakpreventie door de bewoners zelf, dan blijkt dat het eerste wel werkt om inbraak te voorkomen en het tweede niet of nauwelijks. Preventieadviezen, publiciteits-

campagnes en subsidies hebben weinig tot geen blijvend effect op preventiegedrag van bewoners, zo blijkt uit een inventarisatie van de literatuur en recente ervaringen op dit terrein.

Een typisch voorbeeld is de ervaringen van de gemeente Schiedam, waar in 2003 en 2004 6200 huishoudens bij deur-aan-deuracties een persoonlijk preventieadvies kregen aangeboden. De bewoners konden een derde van de kosten vergoed krijgen, tot een maximum van 200 euro. Uiteindelijk deden slechts zes inwoners een subsidieaanvraag. Soortgelijke ervaringen zijn vorig jaar opgedaan in de wijk De Bergen in Eindhoven. De gemeente stimuleerde het nemen van preventiemaatregelen conform het PKVW met een subsidie tussen de 100 en 350 euro. Buurtbijeenkomsten, huis aan huis verspreid voorlichtingsmateriaal, tien vrijwilligers die bewoners aanspraken en brieven aan huisbazen brachten deze mogelijkheid onder de aandacht. Van de 900 huishoudens in de wijk vroegen uiteindelijk zeven een offerte aan bij een aannemersbedrijf. Zes haakten af toen ze geconfronteerd werden met de kosten van aanpassing van hun woning. Eén bewoner kreeg uiteindelijk het PKVW-certificaat uitgereikt. Sommige bewoners hadden zelf een aantal preventiemaatregelen genomen, maar ook dit bleef heel beperkt.

Mensen nemen wel maatregelen om inbraak te voorkomen, maar het blijkt zo goed als onmogelijk om mensen te bewegen méér aan preventie te doen. Dat de zelf genomen maatregelen vaak weinig afdoende zijn, laten de ervaringen met het Bouwbesluit 1999 zien. Als bewoners van eerder gebouwde en daarom minder goed beveiligde huizen zelf wel hun maatregelen hadden genomen, dan had het Bouwbesluit natuurlijk nooit zo'n groot effect gehad op het inbraakrisico. Een woning zonder ingebouwde preventiemaatregelen blijft dus een doelwit.

Dat preventieadvies en subsidies niet goed werken, is goed te verklaren. De motivatie om meer te doen aan preventie ontbreekt bij bewoners. Inbraak komt weinig voor. Het kan lang goed gaan voor een inbreker van de gelegenheid tot diefstal gebruik maakt. En als een bewoner zijn woning goed beveiligd, dan is onduidelijk hoeveel inbrekers aan de woning voorbij zijn gegaan. Net als bij andere vormen van preventie, zoals het dragen van de autogordel, gezond eten en niet te hard rijden, is de verleiding tot uitstellen groot. In de auto is daarvoor de 'gordelverklikker' gekomen: die maakt een irritant geluid als de gordel niet wordt gebruikt. Op de weg zijn camera's gekomen die overtreders van de snelheidlimiet registreren. Soortgelijke oplossingen zijn natuurlijk niet goed voor te stellen bij het stimuleren van het nemen van inbraakpreventiemaatregelen. >>

Figuur 2> Preventiemaatregelen genomen na inbraak in eigen woning (% slachtoffers)

Bron: Politiemonitor Bevolking 2003.

De neiging er op te gokken dat het ook vandaag wel goed zal gaan, wordt nog versterkt doordat veel mensen de kans dat zij zelf slachtoffer worden van een inbraak, lager lijken in te schatten dan de kans dat een ander dit overkomt. Soortgelijke denkpatronen zijn ook bekend op terreinen als stoppen met roken (en de kans op longkanker) en veilig vrijen (en de kans op seksueel overdraagbare ziekten). Het resultaat is dat veel mensen geen afdoende maatregelen nemen en zich laten verrassen door inbraak. Pas als het te laat is en inbraak heeft plaatsgevonden, nemen veel slachtoffers maatregelen, zo blijkt uit slachtofferenquêtes (figuur 2). Het is wellicht frustrerend voor gemeenten en politie, maar dit probleem laat zich niet oplossen met voorlichting of subsidies. Deze les was al getrokken bij autodiefstal. Ook daar maakte voorlichting weinig tot niets uit, terwijl de sinds 1998 verplichte startonderbreker (een stukje elektronica dat het moeilijk maakt een auto zonder sleutel te starten) autodiefstal duidelijk deed dalen.

Het enige aantoonbaar effectieve preventiebeleid voor bestaande woningen is het door woningcorporaties laten uitvoeren van technische aanpassingen aan woningen in de sociale huursector. Ook dan geldt dat zo goed als alles voor de bewoners moet worden geregeld. Relatief kleine inspanningen

of een aanvangsinvestering blijken voor bijna alle huurders overkomelijke drempels.

Kortom, wie inbraakpreventie wil stimuleren, kan zich het best richten op het laten inbouwen van maatregelen in woningen. Dat kan bijvoorbeeld door overeenkomsten te sluiten met woningcorporaties en door actieve controle op toepassing van het Bouwbesluit bij nieuwbouw in de gemeente. Dit laatste gebeurt nog weinig, al zijn er uitzonderingen. Door beter toezicht is naleving van de eisen onder vooral kleine aannemers te vergroten. Hier lijkt meer mee te winnen dan met een nieuwe preventiecampagne. <<

WWW

Het onderzoek *Het publieke belang bij private preventie. Een economische analyse van inbraakpreventiebeleid* is te bestellen via: www.politeenwetenschap.nl

Woningen die na het Bouwbesluit 1999 zijn gebouwd, worden minder vaak door inbrekers bezocht dan woningen die ervoor zijn gebouwd / foto: Inge van Mill.

Politiecommissaris Peter van Os: "Van alle mensen is slechts een paar procent crimineel. Waarom blijven wij dan ontkennen dat burgers zelf dingen kunnen doen?" / foto: Inge van Mill.

INTERVIEW Politiecommissaris Peter van Os over gebiedsgebonden politie:

“MET DE GEBIEDS- GEBONDEN POLITIEZORG ZITTEN WE OP GOUD”

De relatie tussen politie en burgers is in Nederland zo slecht nog niet, vindt politiecommissaris Peter van Os. Een fijnmazige structuur van wijkagenten, en groeiende samenwerking zorgen doorgaans voor een goede verstandhouding. Deze gebiedsgebonden benadering moet volgens hem ook in de netwerksamenleving het uitgangspunt blijven, zonder dat het de enige oriëntatie is. “Maar de geografische oriëntatie moet wel de basis zijn, want het is altijd de vindplaats van de misdaad.” De Programmamanager Ontwikkeling Gebiedsgebonden Politie bepleit een participerende politie als tegenhanger van de participerende burger. “Samenwerking is een van de belangrijkste strategieën om vertrouwen op te bouwen.”

door Yvonne van der Heijden

De auteur is freelancejournalist.

Voor het goed kunnen functioneren van de politie staat één begrip centraal: onderling vertrouwen tussen overheid en burgers. Politiecommissaris Peter van Os komt er in dit interview met SECONDANT regelmatig op terug. De overheid

heeft volgens hem heel weinig vertrouwen in de burgers en dat vormt een belemmering bij het verbeteren van de sociale veiligheid. “Denk je werkelijk dat vijftigduizend politieagenten Nederland veiliger maken?”, werpt hij een retorische vraag op tafel. “Als bewoners zelf niets doen aan veiligheid, wat moet je als politie dan nog?”

Van collega's en andere betrokkenen bij het veiligheidsbeleid, krijgt Van Os wel te horen dat hij naïef is met zijn positieve kijk op mensen. "Je kunt het naïef noemen", zegt hij glimlachend. "Ik ben een nuchter mens. Ik weet van goed en kwaad in de maatschappij. Maar het is toch echt zo dat van alle mensen slechts een paar procent crimineel is. Waarom blijven wij dan ontkennen dat burgers zelf dingen kunnen doen?" Zijn opvattingen worden geschraagd door bijna veertig jaar ervaring in verschillende uitvoerende en leidinggevende functies binnen de politieorganisatie.

PASSIE

Sinds twee jaar bekleedt Van Os voor de Raad van Korpschefs de functie van Programmamanager Ontwikkeling Gebiedsgebonden Politie voor alle 25 politieregio's. Het is het terrein waar zijn passie ligt. "Bij gebiedsgebonden politie gaat het om een fijnmazige politieorganisatie die direct problemen oplost, samen met bewoners en andere professionals. Mijn meer dan gemiddelde belangstelling voor dit thema heeft waarschijnlijk te maken met mijn achtergrond.

“Iedere woonkern had politie- mensen die daar moesten wonen. Iedereen kende iedereen”

Ik ben in 1971 als 18-jarige begonnen bij wat toen nog de rijkspolitie heette. Je werkte met fijnmazige teams in kleinere dorpen. Iedere woonkern had politiemensen die daar moesten wonen. Iedereen kende iedereen. Dat helpt enorm bij het uitvoeren van het veiligheidsbeleid.”

WIJKAGENT

Gebiedsgebonden politie is niet nieuw. Nederland kent bijvoorbeeld al sinds de jaren zestig het instituut van de wijkagent die daaraan mede invulling geeft. Van Os: "In die jaren werd echter meer gesproken van de 'wijkzuster' die op het kruispunt stond en zijn koffieadresjes had in de wijk. Al met al paste de wijkagent niet bij wat de politie wilde uitstralen. Bij de vernieuwing in de jaren zeventig

is de wijkagent op de achtergrond geraakt, maar toch nooit helemaal weggeweest. Meestal kwam hij weer vol in beeld onder druk van het lokaal bestuur dat vroeg om een herkenbaar gezicht in de wijk. Midden jaren negentig, bij de reorganisatie van het politiebestedel, is de wijkagent weer omarmd als pijler van de politieorganisatie.”

In die tijd kreeg Van Os als districtchef in Arnhem het verzoek om voor de 'moderne' invulling van de wijkagent te gaan zorgen. Hij verdiepte zich in het onderwerp, las Amerikaanse vakliteratuur en ging naar de Verenigde Staten om zich op de hoogte te stellen van het werk van de *neighbourhood cop*.

“De Amerikaanse politie was gefocust op samenwerking met burgers en partners. Dat kenden wij niet. Onbewust deelde de politie in Nederland al wel heel veel met de burgers, maar als filosofie stond het niet scherp op ons netvlies. De Amerikaanse werkwijze vormde een belangrijke toevoeging op hoe wij over het politiewerk dachten”, blikt Van Os terug.

Bij de herziening van het politiebestedel in 1994, werd een landelijk politiekorps en 25 regionale korpsen gevormd en verviel het onderscheid tussen rijks- en gemeentepolitie. “Naast schaalvergroting om efficiënter te kunnen werken, was ook de invoering van vooruitgeschoven posten in de gemeenschap onderdeel van de reorganisatie. Dat kwam voort uit het idee dat samenwerking met buurtbewoners een bijdrage levert aan het beheersen van criminaliteit en het verhogen van het veiligheidsgevoel van de burgers. Het zogeheten *community policing* is dominant geworden in vrijwel alle korpsen. Op eigen kracht en niet omdat het werd opgelegd, want ieder korps ging weer op zoek naar zijn wortels van voor de reorganisatie. Het ging als een lopend vuurtje. Sinds eind jaren negentig kent de wijkagent een landelijk dekking.”

PRESTATIECONTRACTEN

De nadruk op samenwerking van politie met burgers liep eind jaren negentig aan de kostenkant uit de hand door een wildgroei aan platformen waarbij het vooral ging om het consulteren van de burger over de problemen die hij had in zijn leefomgeving.

“Daarmee graaf je je eigen graf”, stelt Van Os nu, “want als er meer vragen komen uit de gemeenschap moet je die als politie wel oplossen en dat kost meer geld.” De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie grepen net na de eeuwwisseling in. Zij introduceerden prestatiecontracten in het veiligheidsbeleid, waarbij de financiering van de politie door het Rijk gekoppeld werd aan het behalen van doelstellingen. Van Os: “Resultaten werden belangrijk. Het sturen op aantallen, doorkruiste het beleid om als wijkagent samen met de bewoners vragen te formuleren. Er was vooral in de bovenkant van de organisatie heel veel ongelooft of resultaatgerichte sturing wel in praktijk te brengen was.”

Inmiddels is de kou grotendeels uit de lucht. Vijf jaar geleden is weer gekozen voor de gebiedsgebonden benadering als fundering van het politiebesteding. “Voor mijn omgeving was dat een verademing. Het idee was gegroeid dat de politie steeds meer de uitvoerder werd van landelijk beleid waaraan de lokale invulling ondergeschikt was. De minister heeft dat inmiddels ook gelogenstraft door deze kabinetsperiode vijfhonderd extra wijkagenten aan te stellen. Daarmee laat ze zien dat ze gelooft in de gebiedsgebonden politie als organisatiefilosofie. En ze heeft daarmee de regio's uit de dip getrokken waarin ze in de eerste jaren van deze eeuw terecht waren gekomen. Het is een erkenning dat je resultaten ook kunt bereiken in samenwerking met bewoners en ondernemers.”

BURGERPARTICIPATIE

Al met al is het geen wonder dat Van Os burgerparticipatie een warm hart toedraagt. “Als burgers in het verlengde van de overheid meehelpt met het uitvoeren van overheidstaken, vergroot dat het vertrouwen in de politie”, aldus Van Os. Maar Burgernet, SMS-alert en Amber-alert zijn voor hem maar een deel van het verhaal. “Bij burgerparticipatie blijft de politie dicht bij haar kerntaak en probeert burgers daarbij te betrekken. Kortom, het is samenwerking met burgers, maar vanuit de politie gedacht.”

“Als in een straat de bewoners hun krachten bundelen om een drugsdealer weg te krijgen, dan moet je dat als overheid niet lastig vinden”

Van Os vindt dat de rollen ook omgekeerd moeten kunnen worden. Hij pleit als tegenhanger van de participerende burger, voor een participerende politie die burgerinitiatieven ondersteunt. Van Os: “De politie moet burgers die initiatieven nemen om de veiligheid in hun omgeving te verbeteren, rugdekking geven en samenwerking stimuleren. Als in een straat de bewoners hun krachten bundelen om een drugsdealer weg te krijgen, dan moet je dat als overheid niet lastig vinden. Dan moet je kijken wat je als politie kunt doen om die mensen te helpen, aanvullend te werk gaan.” In beide gevallen is een goede relatie van de politie met de burgers een eerste vereiste. “Want de burger moet vertrouwen hebben in de politie.”

BUURTSIGNAAL

Buurtsignaal, een andere vorm van samenwerking tussen politie en burgers, zit volgens Van Os tussen de beide participatievormen in. “Dan heb je elkaar al gevonden en ga je samen het probleem analyseren om de juiste methode te kiezen die kan helpen het probleem op te lossen. In Eindhoven wordt er mee gewerkt.” Van Os doet op een experiment met Buurtsignaal in de wijk Woensel-West. Het lokale veiligheidsbeleid is daar vastgesteld in nauwe samenwerking met de bewoners, die hebben aangegeven welke problemen voor hen prioriteit hebben. Bij de aanpak werken bewoners, gemeente, politie, corporaties en welzijn samen, zodat de effectiviteit van de inzet wordt vergroot.

Onderzoek heeft aangetoond dat burgers zich door de Buurtsignaal-aanpak veiliger voelen. Van Os: “Dat is goed te verklaren, want als je een product op de behoefte van de burger richt, verhoogt dit het veiligheidsgevoel van mensen. Overigens is ook aangetoond dat het vertrouwen in de politie toeneemt. Dat komt omdat de passiviteit van

de burger is verminderd. De burger krijgt het gevoel dat iets aan de problemen kan worden gedaan. Dat geldt ook bij burgerparticipatie en politieparticipatie.”

“Een speelveld biedt de vrijheid om van partners te wisselen als het probleem erom vraagt. Dat kan bij het Veiligheidshuis niet”

“In het veiligheidsbeleid is het de kunst je omgeving te zien als een speelveld waar je steeds weer op zoek gaat naar de juiste partners om je probleem op te lossen”, omschrijft Van Os de ideale praktijk. Vanuit die optiek zet hij vraagtekens bij de overlevingskansen van het veel geroemde Veiligheidshuis, een samenwerkingsverband tussen betrokken organisaties onder regie van een gemeente.

“Na verloop van tijd lijkt het erom te gaan zoveel mogelijk partijen binnen te halen. Het risico is groot dat het Veiligheidshuis dan zelf partij wordt in plaats van dat het als speelveld dient. Een speelveld biedt de vrijheid om van partners te wisselen als het probleem erom vraagt. Dat kan bij het Veiligheidshuis niet. Als dertig partijen zijn aangesloten dan sla je naar binnen, dan wordt het een instituut, ambtelijk en bureaucratisch.”

ZOEKTOCHT

De zoektocht in het veiligheidsbeleid naar een evenwicht tussen handhaving en burgerbetrokkenheid spoort volgens Van Os met de ontwikkelingen in de Angelsaksische landen. “Het is een cyclus van een jaar of tien waarbij we van het ene uiterste naar het andere gaan. De nadruk op handhaving slaat op een gegeven moment weer door naar burgerbetrokkenheid. In Nederland gebeurt dit echter nooit extreem. Wij zoeken toch steeds op de inhoud, op hoe een wijkagent bezig is met handhaving en opsporing.”

Ook in de netwerksamenleving die zich ontwikkelt, moet worden vastgehouden aan het uitgangspunt van de gebiedsgebonden benadering, meent Van Os. Maar het mag niet de enige oriëntatie zijn. “De politie moet zich bijvoorbeeld ook richten

op doelgroepen, etnische gemeenschappen en stromen van geld en goederen. Maar de geografische oriëntatie moet wel de basis zijn, want het is altijd de vindplaats van de misdaad. Ook internet is zo'n vindplaats. Waar mensen een netwerk maken, moet de politie zijn. En dat is in de samenleving.” De relatie tussen overheid en burger is in Nederland heel anders dan in landen als Frankrijk

“De burger moet vertrouwen hebben in de politie.” / foto: Inge van Mill.

en België. “In die landen zie je nog restanten van het Napoleontische denken. De politie is daar het verlengstuk van de overheid. Voor de burgers is zij alles behalve hun vriend. Vergelijkbaar met Nederland in de jaren zestig”, aldus Van Os. In Nederland is de politie vanaf de jaren zeventig stap voor stap geïntegreerd geraakt in de samenleving. “De politie wilde meer zijn dan het zwaard van de overheid,

wilde maatschappelijk ingebed zijn. De bestuurlijke structuur in Nederland heeft daarbij geholpen. De logica van het Huis van Thorbecke, waarbij de minister op de bovenste verdieping waakt over een gedecentraliseerd bestuur, heeft er steeds in gezeten. De politie had een maatschappelijke verantwoordelijkheid, vandaar de functie van de burgemeester als korpsbeheerder.”

VISITEKAARTJE

Van Os karakteriseert de rol van de politie in Nederland als een ‘heel symbolische’. De commotie rond de hoge declaraties van hoofdcommissarissen zorgt niet alleen voor een negatief beeld van de politie maar heeft ook een slechte invloed op het veiligheidsgevoel van de burger. “De politie is het visitekaartje van de samenleving. Burgers moeten de politie kunnen zien als de belichaming van een rechtvaardige wereld. Mensen moeten er vanuit kunnen gaan dat de politie deugt. Als het beeld bestaat dat de politie niet deugt, dan maken de burgers zich zorgen. Politieagenten worden door de bonnetjesaffaires elke dag op straat wel drie keer aangesproken op het declaratiegedrag van hun meerderen. Dat is heel ernstig. Juist de politie moet zich van hoog tot laag bewust zijn van haar positie.”

“De politie moet, meer dan nu het geval is, haar weg zien te vinden in een genetwerkte samenleving”

Als Van Os gevraagd zou worden in het volgend kabinet plaats te nemen met het thema Politie in zijn portefeuille, dan zou hij het huidige, resultaatgerichte beleid voortzetten. “De mensen hebben recht op een politie die resultaten boekt en de politie wordt in toenemende mate afgerekend op het vertrouwen van de burgers. Samenwerking is een van de belangrijkste strategieën om vertrouwen op te bouwen. De politie moet, meer dan nu het geval is, haar weg zien te vinden in een genetwerkte samenleving. We mogen niet terugkeren naar de jaren zestig. Met de gebiedsgebonden politiezorg zitten we op goud.” <<

FOTOSERIE Werken aan veilige wijken

ANTWOORDEN OP ONVEILIGHEID IN DE WIJK

In de strijd tegen overlast in de woonomgeving laten veiligheidsprofessionals zich van hun creatiefste kant zien. Ze slepen hangjongeren naar het voetbalveld, leiden schoolkinderen over veilige speelroutes en sluiten overlastconvenanten met probleemgezinnen. Inspiratie voor dit soort wijkgerichte veiligheidsinitiatieven is te vinden in een recent verschenen overzicht van tachtig veelbelovende wijkinterventies. Wat blijkt? Jongeren kunnen maar beter aan het sporten slaan.

Fotografie: Inge van Mill

Tekst: Lynsey Dubbeld

De auteur is werkzaam bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Een project dat al jarenlang successen boekt, zorgvuldig is opgezet, een lastige problematiek op een multidisciplinaire wijze aan de kaak stelt en uitblinkt in sportiviteit. Dat is kort gezegd het oordeel van de jury van de Hein Roethofprijs over Doelbewust, dat in 2009 de prestigieuze veiligheidsprijs in de wacht sleepte. Negen teams in Den Bosch bootsen een profvoetbalclub na om risicjongeren sociale vaardigheden, regels, discipline en respect bij te brengen.

Door de voetbaltrainingen en -wedstrijden leren de jongeren niet alleen beter voetballen, maar ontwikkelen ze ook teamgeest, positieve status en aanspreekbaar gedrag. Het resultaat van het inmiddels vierjarige project is dat overlast op straat vermindert, schoolresultaten verbeteren en de betrokkenheid van de buurt bij de jongerenproblematiek groeit.

Voetbal is niet de enige sport die een positieve uitwerking kan hebben op leefbaarheid en veiligheid in woonwijken. Ook van judo, tennis, roeien, skaten en hockey kan een buurt opknappen, blijkt uit het *Overzicht interventies wijkveiligheid. 80 antwoorden*

(Foto links)

In het Bossche project Doelbewust staat gedragsverandering van moeilijk aanspreekbare risicjongeren centraal. Teamgeest en elkaar stimuleren moet daarbij helpen.

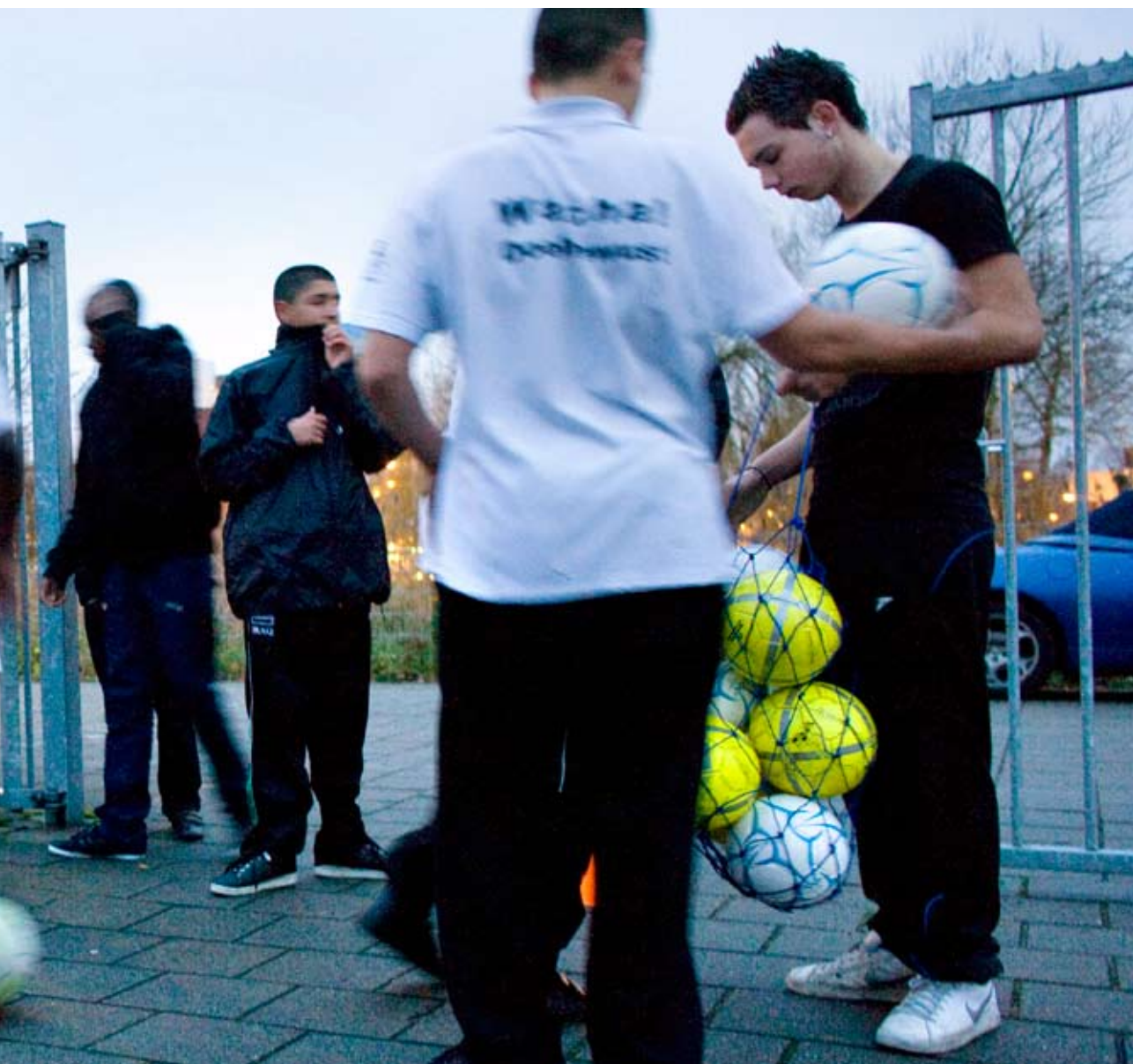
(Foto rechts)

De jongens worden aangemoedigd om elkaar te helpen en aan te spreken op gedrag waar anderen last van hebben.

op onveiligheid in de wijk dat het CCV begin dit jaar publiceerde. Zo organiseert een stadsdeel in Heerlen iedere werkdag jeugdactiviteiten rond streetdance, breakdance, spinning, judo, karate, skaten en zaalvoetbal om de sociale cohesie – en daarmee leefbaarheid en veiligheid – in de buurt te verbeteren. Andere sporten, zoals tennis en voetbal, komen aan bod in onder andere de Krajicek Playgrounds die in steeds meer krachtwijken verrijzen en de subsidies van het Jeugdsportfonds die het voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens mogelijk maken om zich in sporttenue te hijsen en lid te worden van een sportvereniging.

De populariteit van sport als smeermiddel voor wijkveiligheid hoeft geen verbazing te wekken. Jongeren die zich in de sportschool vermaken in plaats van op de hoek van de straat rond te hangen, dragen direct positief bij aan het verminderen van de overlastproblematiek. Bovendien kan de voor-malige hangjeugd op een sportclub maatschappelijk relevante competenties worden bijgebracht, zoals respect voor leeftijdgenoten, regels en autoriteit. Tegelijkertijd bieden het sportveld en de sportschool jongerenwerkers een plek om in contact te komen met risico- of probleemjongeren.

Het *Overzicht interventies wijkveiligheid*, dat bedoeld is voor professionals die zich op wijkniveau bezighouden met maatschappelijke veiligheid, beschrijft opvallend veel aanpakken die zich richten op (probleem)jeugd. In elk van de vijf categorieën interventies die het boekje aan de orde stelt – burgerparticipatie, multidisciplinaire samenwerking, sport, monitoring van onveiligheid en beheer van de fysieke ruimte – komen wel jeugdprojecten voor. Daarmee laat *Overzicht interventies wijkveiligheid* niet alleen zien dat de jongerenoverlastproblematiek hoog op de agenda van gemeenten staat, maar ook dat op het gebied van wijkveiligheid al een breed scala aan jeugdinitiatieven is ontwikkeld. Het gaat

bijvoorbeeld om projecten met buurtvaders, jongerenbuurtbemiddelaars, jongerenontmoetingsplekken en jongeren die als toezichthouders of straatvegers in de buurt worden ingezet. Ook op de allerkleinsten wordt gelet. Voor hen zijn er onder andere Kindlinten (kindvriendelijke routes die speelplaatsen en scholen met elkaar verbinden) en projecten waarmee basisschoolleerlingen een zakcentje kunnen verdienen met het schoonhouden van de buurt of schoolomgeving.

Net als in het overzicht van 40 wijkinterventies, dat het CCV in 2008 publiceerde, maken de projecten in het nieuwe *Overzicht interventies wijkveiligheid*

In het project wordt een professionele voetbalclub nagebootst. Zo leren de deelnemers om met discipline en regels om te gaan.

duidelijk hoeveel werk er op buurtniveau wordt verzet om overlast, verloedering, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens te lijf te gaan. Buurtbewoners worden betrokken bij het opstellen van gedragscodes (vrijwillige afspraken over gewenst en ongewenst gedrag in de wijk), stadsmariniers en wijkmanagers gaan vanuit een integrale benadering de confrontatie aan met probleemgebieden en ondertussen wordt de lokale veiligheidssituatie gemonitord met behulp van veiligheidsscans, wijkscouwen en signaleringslijsten.

Alle inzet voor wijkveiligheid lijkt geen overbodige luxe, nu de meest recente Leefbarometer uitwijst

dat de leefbaarheidssituatie in een groot aantal Nederlandse gebieden precair is. Bezien over de periode 1998-2008 is de leefbaarheid in Nederlandse woongebieden gunstig ontwikkeld, schrijft het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu in *Leefbaarheid door de tijd*. Het aantal mensen dat in een gebied woont met grote leefbaarheidsproblemen is in die tien jaar met ruim de helft gedaald. Toch wonen nog steeds bijna 900 000 Nederlanders in een buurt met leefbaarheidsproblemen en telt ons land zo'n 600 probleemgebieden. Bovendien is de verwachting dat de recessie de situatie zal verslechteren. Volgens schattingen zal de score uit de Leefbarometer in 2010 terugzak-

Er wordt niet alleen gevoetbald. Ieder seizoen worden ook thema's besproken, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, drugs, pesten en seksualiteit.

ken naar het niveau van 2006. Daarbij zijn waarschijnlijk vooral de gebieden die toch al te kampen hebben met grote problemen – en die in het afgelopen decennium net een beetje aan het oprabbelen waren – de klos, zoals de krachtwijken en de vier grote steden. De verslechtering zal het sterkst zijn in de regio Amsterdam en grote steden in de zuidelijke delen van het land. Het is maar goed dat ze in Den Bosch hun Doelbewust al hebben. <<

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) verzamelt informatie over het verbeteren van wijkveiligheid en publiceert over effectieve aanpakken in brochures, handboeken en webdossiers. Voor meer informatie: Mariëlle Jansen, telefoon (030) 751 67 32, e-mail marielle.jansen@hetccv.nl.

Overzicht interventies wijkveiligheid. 80 antwoorden op onveiligheid in de wijk is te downloaden via de website van het CCV: www.hetccv.nl

Leefbaarheid door de tijd is te downloaden via de website van het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu: www.vrom.nl.

De lessen moeten de jongens aan het denken zetten over hun gedrag en hoe ze met elkaar en anderen omgaan.

Burgernet slaat aan bij burgers

EEN SUCCESVOLLE VORM VAN BURGERPARTICIPATIE

Burgernet lijkt in de behoefte van de burger te voorzien om zelf een actieve bijdrage te leveren aan de veiligheid. Dit netwerk van burgers waarop de politie in dringende gevallen een beroep kan doen, is onlangs in negen pilotgemeenten onderzocht. Roy Johannink en Kees van der Vijver nemen de resultaten onder de loep.

door Roy Johannink en Kees van der Vijver

Roy Johannink is werkzaam bij adviesbureau VDMMP te Houten. Kees van der Vijver is secretaris van de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie. Beiden zijn lid van de Onderzoeksgroep Burgernet.

Het besef dat burgers een rol kunnen spelen in het bevorderen van veiligheid en het tegengaan van criminaliteit is lange tijd onderbelicht gebleven. Maar steeds meer worden burgers medeverantwoordelijk gemaakt. Niet alleen in preventieve zin is een kanteling merkbaar, ook in actieve zin door het handelend optreden tegen onveiligheid. Burgernet is hier een goed voorbeeld van. Burgernet is een netwerk van burgers waarop de politie in dringende (heterdaad)gevallen een beroep kan doen, wanneer zij op zoek is naar een bepaald (verdacht of vermist) persoon of voertuig.

In dergelijke gevallen kan de meldkamer van de politie besluiten een Burgernetactie te starten. Aan de deelnemende Burgernetters wordt via een gesproken telefoon- of een sms-bericht gevraagd uit te zien naar wie of wat de politie op zoek is. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van een e-mailbericht. Burgernet beoogt op deze wijze de kans te vergroten dat een verdachte wordt aangehouden, dan wel dat een vermist persoon of voertuig wordt teruggevonden. Na afloop van de actie krijgen de betrokken deelnemers telefonisch of via sms te horen of de actie succesvol is geweest. Een website www.burgernet.nl houdt de deelnemers eveneens op de hoogte van de acties en de afloop daarvan. Tevens zijn daarop veelgestelde vragen rondom Burgernet te vinden. Deelname aan Burgernet is niet anoniem, omdat de politie gegevens nodig heeft om burgers te bereiken.

RESULTATEN

Van 1 november 2008 tot 1 mei 2009 vond in negen gemeenten binnen vijf politieregio's een uitgebreide pilot plaats. Een van meest interessante resultaten is zonder twijfel de positieve reactie van de deelnemers op Burgernet. Het gevoel dat zij met Burgernet een bijdrage kunnen leveren aan de veiligheid in de wijk en aan de eigen veiligheid, heeft ervoor gezorgd dat mensen zich massaal aanmelden. Bij de afronding van de proef van Burgernet waren er bijna 26 000 deelnemers.

Burgerplicht is de belangrijkste reden om mee te doen. Deelnemers zijn burgers die vinden dat ze een bijdrage horen te leveren aan veiligheid en Burgernet biedt die mogelijkheid. "Het is belangrijk een actieve bijdrage te leveren aan de veiligheid", aldus een van de deelnemers. De reden is dus van normatieve aard: het besef van verantwoordelijkheid. Een andere reden om mee te doen is het vergroten van de pakkans.

Deelnemers waren na de proef meer tevreden over het functioneren van de politie, met name op het terrein van de criminaliteitsbestrijding. De normatieve redenen die voor de meeste deelnemers aanleiding waren om zich op te geven, gelden naderhand nog even sterk.

De bijdrage van Burgernet aan de wijkveiligheid of aan het gevoel grip te hebben op de eigen veiligheidssituatie, vinden zij minder belangrijk. Na de proef zijn zij echter wel kritischer ten aanzien van deze punten. Zij vinden minder vaak dat Burgernet het gevoel geeft grip te hebben op de veiligheid in de buurt. De verwachting dat Burgernet de omgeving veiliger zal maken, neemt zelfs af.

De reden daarvoor zou kunnen liggen dat Burgernet niet specifiek is ingezet voor wijkproblematiek. Wel oordelen meer deelnemers, na afloop van de proef, dat Burgernet de opsporing ondersteunt en dat de veiligheid in de gemeente als geheel wordt verhoogd. Van de vrees dat deelnemers zelf 'agentje gaan spelen' is in de evaluatie niets gebleken (wat natuurlijk niet betekent dat het nooit kan voorkomen).

Het aantal acties in zes maanden bedroeg 192, vooral naar aanleiding van vermissing van een persoon, inbraak en diefstal. Daarvan zijn gemiddeld 41 procent als succesvol gekenmerkt, dat wil zeggen dat er een of meer reacties van deelnemers zijn ontvangen en/of dat er sprake is geweest van een opsporingssucces. De deelnemers aan de pilot Burgernet zien Burgernet in sterke mate als een opsporingssysteem. De baten van Burgernet liggen echter vooral ook op de 'zachte' resultaten. De mogelijkheid deel te nemen en meer invloed uit te kunnen oefenen op de eigen veiligheid, vinden deelnemers belangrijker dan harde resultaten.

Andere harde resultaten: bij 62 acties (32 procent) is opsporingsinformatie van deelnemers ontvangen. Niet in alle gevallen leidde deze informatie tot een opsporingsresultaat. Bij 80 acties (41 procent) werd een opsporingsresultaat geboekt. Een deel daarvan is geen rechtstreeks gevolg van de Burgernet-informatie. Bij 33 acties (17 procent) werd zowel informatie ontvangen als een opsporingsresultaat geboekt. Bij 18 acties (9 procent) is er een harde relatie te leggen tussen de ontvangen informatie en het opsporingsonderzoek.

Een voorwaarde voor het succes zijn en blijven natuurlijk de deelnemers. Zonder deelnemers, geen Burgernet. Wat dat betreft lijkt bezorgdheid overbodig: de deelname aan Burgernet binnen de betrokken gemeenten en politiekorpsen is boven verwachting en biedt ruimschoots voldoende mogelijkheden om de acties met succes uit te voeren. Ook waren er weinig afmeldingen (2 procent) in de proefperiode. Belangrijk is na te gaan waarom deelnemers zich afmelden. Zij doen dat vooral omdat zij hun eigen bijdrage te gering vinden. Het is niet zo dat afmelders negatief over Burgernet denken: 76 procent van hen oordeelt positief over het concept.

VERBETERINGEN

Het behoud van actieve deelnemers zal wel energie blijven vergen. Want ook al blijkt Burgernet als organisatorisch concept en als (technisch) systeem in het algemeen goed te functioneren, verbeteringen zijn altijd mogelijk. Nog steeds bestaan er

technische onvolkomenheden (met name in de sfeer van de geautomatiseerde communicatie) die irritatie kunnen oproepen bij de deelnemers en voor verbetering in aanmerking komen.

Er zijn veel suggesties naar voren gekomen om de kwaliteit te verbeteren. Deelnemers vinden vooral een heldere berichtgeving belangrijk. Het blijkt niet gemakkelijk de boodschappen voldoende duidelijk te formuleren. Een ander advies is om het telefoonnummer van Burgernet zichtbaar te maken. Nu kun je niet zien dat je door Burgernet wordt gebeld. Hoewel deelnemers kunnen aangeven dat zij 's nachts niet gebeld willen worden, was dat niet voor iedereen duidelijk. Het niet laten registreren had af en toe onverwachte telefoontjes in de nacht als gevolg. Dat leidde soms tot schrikreacties. "Dankzij uw telefoontje vannacht, heb ik met hartkloppingen een slapeloze nacht doorgebracht. Met drie studeerende kinderen op kamers betekent een nachtelijk telefoontje meestal een ramp...", zo mailde een deelnemer. Voorlichting op dit punt is erg belangrijk, want Burgernet wil veiligheidsgevoelens verhogen en niet verlagen.

DE GEMEENTE

Burgernet is een samenwerkingsverband tussen politie en gemeente. De politie zorgt voor de operationele inzet. De gemeente speelt, in het kader van het integrale veiligheidsbeleid en veiligheidzorg, een rol bij de algemene communicatie en de werking en het gegevensbeheer van de deelnemers.

Zeker in een tijd van bezuiniging, kan de financiering voor bijvoorbeeld de politie problemen opleveren

De gemeente is in het gehele proces een stuk minder zichtbaar dan de politie. Een deel van de gemeenten heeft ook gekozen voor een beperkte invulling van het bestuurlijke aspect van Burgernet. De potentiële betekenis van Burgernet voor de integrale veiligheidszorg mag in het gemeentelijke beleid zichtbaar zijn, de Burgernetters valt het maar

beperkt op. Zij oordelen in enkele opzichten wel iets positiever over het functioneren van de gemeente, maar het is duidelijk dat de politie voor de deelnemers de hoofdrol speelt. In de deelnemende gemeenten wordt Burgernet breed omarmd. Maar in gemeenten die (nog) niet deelnemen maar die daarvoor in een volgende fase wel in aanmerking komen, blijven aarzelingen bestaan. Dat beeld verschilt overigens per gemeente. Wel komt naar voren dat de bereidheid financieel bij te dragen zeker geen gelopen koers is. Zeker in een tijd van bezuiniging, kan de financiering voor bijvoorbeeld de politie (die in de huidige opzet het leeuwendeel van de decentrale kosten voor haar rekening neemt) problemen opleveren. Het valt slecht te voorspellen of de kostenpost van Burgernet het in een aantal regio's niet zal afleggen tegen andere prioriteiten. Besluitvorming hieromtrent hangt sterk af van de vraag wie welk deel van de kosten voor zijn of haar rekening gaat nemen.

Als Burgernet iets laat zien dan is het wel dat burgers bereid zijn om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke veiligheid, net zoals andere concepten dat doen (zie kader). Burgernet geeft een grote groep burgers de mogelijkheid om die bijdrage te leveren en burgers zijn bereid om te participeren. De burger wil wel meedoen en -denken als het over veiligheid gaat, maar de overheid moet burgers de kans geven te participeren. Nieuwe vormen van burgerparticipatie, waarbij de overheid de burgers ondersteunt, zullen niet lang op zich laten wachten.<<

BURGERPARTICIPATIE

Burgernet is niet het enige technische systeem dat beoogt burgers te betrekken bij de veiligheidsproblematiek. Andere systemen zijn SMS-Alert, Amber Alert en Mail-Alert.

SMS-Alert biedt de politie de mogelijkheid burgers in te schakelen of te waarschuwen via een sms-bericht. In die zin overlappen Burgernet en het SMS-Alert elkaar. Toch zijn er wel degelijk verschillen. SMS-Alert kent geen aparte (technologische) infrastructuur die het mogelijk maakt dat burgers direct terug kunnen bellen, de deelnemers worden niet geregistreerd, er bestaat buiten de sms-berichten geen andere communicatie, zoals spraak- en e-mailmogelijkheid. Ook de meldkamer speelt geen rol. Burgernet kan daarom een meerwaarde hebben. Door de ruimere mogelijkheden van Burgernet kan nog beter samengewerkt worden tussen de betrokken partijen. Het wordt uiteindelijk één landelijk dekkend systeem dat direct in contact staat met de meldkamer. Mede daarom zijn er in april 2009 afspraken gemaakt om SMS-Alert in Burgernet te integreren. Daardoor ontstaat er één aanbieder van dit type burgerparticipatie, wat voor duidelijkheid in de samenleving zal zorgen.

Amber Alert richt zich als landelijk mail- en sms-systeem specifiek op vermiste kinderen. Ook hier is sprake van overlap tussen de systemen. Deze overlap zal naar verwachting op termijn, als beide systemen zich naast elkaar zouden ontwikkelen, voor de samenleving voor verwarring kunnen zorgen. Wanneer moet Burgernet worden gebruikt en wanneer Amber Alert?

Mail-Alert in Midden en West Brabant stuurt deelnemende burgers een e-mailbericht als er een delict heeft plaatsgevonden. Daarin wordt gericht gevraagd naar informatie die de politie kan helpen om de zaak op te lossen. In principe gaat het hierbij niet om tijdkritische meldingen – zoals bij Burgernet, SMS-Alert en Amber Alert wel het geval is – maar om een ondersteuning van het buurtonderzoek dat de recherche na een delict pleegt in te stellen. Deze functionaliteit lijkt in belangrijke mate een aanvulling op wat Burgernet beoogt.

Legaal aangebrachte muurschilderingen op kwetsbare plekken kunnen voorkomen dat andere graffiti wordt gespoten / foto: Inge van Mill.

INTERVIEW Kunst of klieren

“DE ENE GRAFFITI IS DE ANDERE NIET”

door Robbie Keus

Gabry Vanderveen is verbonden aan de afdeling Criminologie van Universiteit van Leiden en als associate lector Public Reassurance tevens werkzaam bij de Hogeschool INHolland. Zij doet veel onderzoek naar overlast, verloedering en onveiligheidsbeleving. Volgens de onderzoekster is het bij de aanpak van graffiti belangrijk om de problematiek eerst goed in kaart te brengen. “Waar hebben we het bij graffiti precies over, welke personen brengen het aan en wie hebben er last van?” Zo verdient de aanname dat mensen zich ergeren aan graffiti volgens Vanderveen wel een nuancering. “Om te beginnen is graffiti een containerbegrip waar verschillende soorten schilderingen onder vallen. Je hebt bijvoorbeeld tags. Dit zijn handtekeningen, veelal bestaand uit

één kleur, die snel worden aangebracht. Niet de kwaliteit, maar kwantiteit staat centraal. Een *throw-up* is een uitgebreide tag, vaak in twee kleuren. Ze zijn meer uitgewerkt dan tags, maar wel snel te plaatsen. Daarnaast heb je een *piece*. Een piece is een grote kleurrijke tekening. Veel criminologisch onderzoek scheert graffiti over een kam. Als gesteld wordt dat de bevolking zich ergert aan graffiti, dan denk ik dat het vooral gaat over tags.”

GRAFFITIWERELD

Om inzicht te krijgen in de makers van graffiti, deed Vanderveen samen met studenten van de Universiteit Leiden onderzoek binnen de graffitiwereld. “Graffiti is niet alleen een probleem van

De aanpak van graffiti staat bij veel gemeenten hoog op de agenda. Het tegengaan van overlast en verloedering is hierbij meestal de belangrijkste reden. Maar om een aanpak echt te laten slagen, moet er volgens onderzoekster Gabry Vanderveen eerst goed worden nagegaan welke vormen van graffiti voor overlast zorgen en op welke plekken de schilderijen bijdragen aan de verloedering.

Ten slotte speelt kwaliteit een rol. “Een kwalitatief hoogstaande piece zal niet snel worden ondergespoot”, legt Vanderveen uit. Het respect en aanzien vertaalt zich ook in een hiërarchie. Bij graffiti-spuiteren heb je gevorderden (*kings*) en starters (*toys*). “Iedere king is begonnen als toy, maar niet iedere toy wordt een king. De toys hebben meestal veel respect voor de kings en zullen niet over hun graffiti heen spuiten. Kings zijn over het algemeen wat ouder. Opvallend is dat veel van deze gevorderde graffiti-makers op een grafische opleiding zitten.”

Voor het onderzoek werden graffiti-makers geïnterviewd over de vraag of graffiti kunst of criminaliteit is. “Het was opvallend dat in de graffiti-scene heel duidelijke ideeën bestaan over wat wel en niet gepast is. Het is een gesloten wereld met eigen regels. Er zijn verschillende scenes, maar over het algemeen kun je stellen dat er bepaalde codes zijn. Zo blijkt dat er nauwelijks graffiti wordt aangebracht op woonhuizen en personenauto’s. Als de objecten minder persoonlijk worden zoals een portiek, bedrijfsgebouwen, treinen en metro’s ligt de drempel een stuk lager.”

de grote stad. Het komt overal voor, ook op het platteland. Graffiti-makers zijn daarnaast van alle rangen en standen en ook etniciteit speelt geen rol. Het gaat veelal om jongens in de middelbare schoolleeftijd.” Binnen het graffiti-wereldje draait alles om respect en aanzien. “Dit kun je op verschillende manieren krijgen”, vertelt Vanderveen. “Bijvoorbeeld door kwantiteit. Zo zijn er graffiti-makers die op zoveel mogelijk plekken hun tag achterlaten.” Ook de moeilijkheidsgraad speelt volgens de onderzoekster een rol. “Door een schildering aan te brengen op een plek waar veel bewaking is, verdien je respect. Hetzelfde geldt voor lastig bereikbare of hoge plekken (ook wel graffiti genoemd).”

ONDERZOEK

Om inzicht te krijgen in de overlast die graffiti veroorzaakt, deed Vanderveen onderzoek in Almere. In deze gemeente werden drie beroepsgroepen over graffiti geïnterviewd: kappers, makelaars en huisartsen. “We lieten in totaal veertig personen twee foto zien van tags. De ene tag was aangebracht in de openbare ruimte, de andere in een hoekje van een parkeergarage. De deelnemers stoorden zich enorm aan de tag in de openbare ruimte, terwijl dat bij de graffiti in de garage veel minder het geval was.” >>

Daarnaast werden 800 scholieren geïnterviewd over welke vormen van graffiti ze acceptabel vinden en welke niet. Aan de hand van zes foto's konden de leerlingen aangeven welke vorm van graffiti zij een probleem vinden. "Het blijkt dat het uitmaakt hoe de graffiti er uitziet en waar de graffiti op gespoten is. Niet elke vorm van graffiti is hetzelfde en ook de locatie blijkt dus van belang. Een realistische muurschildering wordt bijvoorbeeld positiever beoordeeld dan een tag en graffiti op een kerk levert meer ergernis op dan een schildering op een skatebaan."

ONVEILIGHEID

Wat in het onderzoek opviel, was dat de geïnterviewden bij de getoonde graffiti geen link legden met onveiligheid. Het blijkt geen reden om een blokje om te lopen. "We weten uit onderzoek dat het voor het gevoel van veiligheid wel degelijk uitmaakt of een plek schoon is, maar waarschijnlijk spelen er dus meer factoren dan alleen graffiti. Uit onderzoek van gedragswetenschapper Kees Keizer (Universiteit van Groningen) blijkt dat graffiti en zwerfvuil wel degelijk van invloed zijn op het gedrag van mensen. Zo bleek dat mensen in een steeg vol graffiti eerder geneigd waren tot het achterlaten van afval. Er werd in het onderzoek wel een steeg gebruikt waar tags waren aangebracht. Ik ben benieuwd of een muurschildering hetzelfde resultaat had opgeleverd."

VIRTUELE WIJK

Veel onderzoek richt zich op de vraag of mensen zich onveilig voelen door graffiti en of het de drempel tot criminaliteit verlaagd. Vanderveen is van mening dat men beter kan kijken naar de soort graffiti en de locaties. "Zo kan ik me voorstellen dat graffiti op de ene plek als vandalisme wordt gezien, terwijl het op een andere locatie als kunst wordt bestempeld. Het heeft ook te maken met perceptie. Vergeet niet dat een mooie fleurige muurschildering op een eethuisje in het Caribisch gebied waar mensen tijdens de vakantie zelfs een foto van maken, ook onder de noemer graffiti valt."

Vanderveen is net begonnen met een vervolgonderzoek dat zich richt op de vraag welke graffiti op welke plek voor overlast zorgt. "We maken hierbij onder andere gebruik van een virtuele wijk waar deelnemers kunnen aangeven welke graffiti ze als storend ervaren."

TOOLKIT GRAFFITI

Minister Ter Horst (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) lanceerde eind vorige jaar een toolkit tegen graffiti. Deze toolkit richt zich op veiligheidsprofessionals bij gemeenten, politie, woningbouwcorporaties en andere organisaties die zich bezighouden met lokale veiligheid.

De toolkit Graffiti is laagdrempelig en kan stapsgewijs worden doorlopen. Er is aandacht voor de achtergronden van graffiti, de daderprofielen, de partijen die bij de aanpak betrokken zijn, de elementen in de samenwerking die in een project van belang zijn en het juridisch kader. Bij elk onderdeel worden 'best practices' ontsloten, zodat inspiratie opgedaan kan worden voor de aanpak in de eigen gemeente.

Kijk voor de toolkit op www.hetccv.nl/instrumenten

GEMEENTELIJKE AANPAK

Ze vervolgt: "Door inzicht te krijgen in de overlast die de verschillende soorten graffiti op verschillende locaties veroorzaken kunnen gemeenten in hun aanpak gerichter te werk gaan. Het is een illusie om te denken dat je graffiti kunt uitroeien. Graffiti zal altijd worden aangebracht, maar dat betekent niet dat je het niet kunt en moet aanpakken. Het is alleen de vraag op welke manier en waar je in wilt investeren. Je kunt er bijvoorbeeld voor kiezen om flink in te zetten op het verwijderen van graffiti. De drempel om een tag te plaatsen op een muur die al vol met graffiti staat, ligt lager dan bij een schone muur. Ook met het aanpakken van de ondergrond, bijvoorbeeld met beschermende coating of klimop, kunnen goede resultaten behaald worden."

"Zorg dat graffiti-sputters vooraf weten wat de consequentie is als ze gepakt worden"

Het verhalen van schade op de graffiti-maker is een andere optie. Hier kan een schrikeffect van uitgaan. Vanderveen wijst daarbij op het belang van goede communicatie. "Zodat graffiti-sputters vooraf

weten wat de consequentie is als ze gepakt worden. De voorlichting zal de politie of gemeente vooral kunnen richten op middelbare scholen en grafische opleidingen. Overigens worden niet veel graffiti-makers op heterdaad betrapt. Daarom kan het belangrijk zijn om de aangebrachte graffiti vast te laten leggen, bijvoorbeeld door de wijkagent of een meldpunt Graffiti. In het geval van een heterdaad, kan meerdere graffiti dan aan één spuiters gekoppeld worden. Een landelijke database lijkt me minder geschikt omdat je dan het gevaar loopt dat graffiti-makers het als een eer zien om daar deel van uit te maken.”

LEGALE GRAFFITIPLEKKEN

Een gemeente kan ook legale graffiti-plekken aanbieden. “Al zal je daarmee maar een deel van het probleem aanpakken”, denkt Vanderveen. “Bij het aanbrengen speelt de spanning van het gepakt kunnen worden ook een rol. Legaal graffiti laten aanbrengen, geeft die spanning niet en daarom kijkt een deel van de scene neer op deze manier van werken.”

Toch denkt de onderzoekster dat het legaal laten aanbrengen van graffiti een sleutel tot succes kan zijn. “Graffiti is gecriminaliseerd en meestal in de APV opgenomen onder de noemer vernieling. Het is echter interessant om ook een andere benadering onder de loep te nemen. Keith Haring, die nu tentoongesteld wordt in musea, is ook begonnen als graffiti-artiest. En er zijn nu zelfs routes waarlangs

je het werk van graffiti-artiest Banksy kan bekijken.” De kunststeek wordt op steeds meer plekken gevolgd, weet ze. “Zo wordt er rond bouwterreinen steeds vaker expres graffiti aangebracht, omdat dat een prettiger aanblik biedt dan een lege schutting.”

ADOPTIE

Zelf zou Vanderveen naast legale graffiti-plekken vooral inzetten op adoptie. “Ik zie veel heil in de adoptie van kwetsbare plekken door scholen of wijken. Zo kan een school bijvoorbeeld een tunnel adopteren en daar een mozaïek aanbrengen. De gemeente kan graffiti-artiesten op kwetsbare plekken, zoals in buurthuizen en parkeergarages, muurschilderingen laten maken. Door te kiezen voor gerespecteerde artiesten, minimaliseer je de kans dat anderen over de schildering heen spuiten.”

“Graffiti kan wijken ook juist een goede naam bezorgen”

Dat die aanpak zijn vruchten kan afwerpen blijkt uit het Mural Arts project in de Amerikaanse stad Philadelphia. Daar worden al jaren duizenden muurschilderingen aangebracht. Bewoners kunnen zelf thema's verzinnen waar kunstenaars vervolgens mee aan de slag gaan. “Doordat bewoners direct worden betrokken bij het project, zien zij de schilderingen als hun muur”, legt Vanderveen uit. “In deze wijken, waar het voorheen wemelde van tags, wordt nu veel minder getagd. Er worden nu zelfs rondleidingen verzorgd langs de verschillende schilderingen. Zo geeft graffiti de wijken niet langer een slechte, maar juist een goede naam. De adoptie kan plaatsvinden door de groep die er het meeste last van heeft, zoals de buurtbewoners. Maar ook de gemeente of bedrijven kunnen bepaalde adoptieprojecten sponsoren. Dit kost geld, maar het verwijderen van graffiti is ook niet bepaald goedkoop.” <<

CAMPAGNEWEEK NEDERLAND SCHOON

Gemeenten, organisaties en burgers worden opgeroepen om van 15 tot en met 20 maart 2010 mee te doen aan de Week Nederland Schoon. Elke dag in de Week Nederland Schoon staat een bepaald gebied centraal. Van maandag tot en met vrijdag zijn de thema's respectievelijk: wijken, winkelcentra, schoolomgeving, openbaar vervoer & stationsomgeving en parkeerplaatsen langs de snelweg. Zaterdag 20 maart is de landelijke opschoondag.

Gemeenten kunnen gratis campagnemiddelen bestellen via de webwinkel op www.samenwerkenaaneenschonernederland.nl.

Scherper zicht op Rotterdamse wijkveiligheid

DE WERKELIJKHEID ACHTER DE CIJFERS

De wijk Oud-Charlois heeft meer dan gemiddeld te maken met problemen die van invloed zijn op de wijkveiligheid zoals werkloosheid en weinig sociale cohesie / foto: Inge van Mill.

Welke rol spelen risico- en beschermende factoren in een wijk? En wordt daarmee rekening gehouden in de wijkveiligheidsactieprogramma's? Rotterdam heeft de ontwikkeling van de wijkveiligheid, zoals weergegeven in de Veiligheidsindex, in een zestal wijken nader geanalyseerd. Zo'n analyse kan zorgen voor een scherpere koers bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid.

door Arnt Mein

De auteur is werkzaam bij het Verwey-Jonker Instituut.

De gemeente Rotterdam werkt hard aan het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Sinds 2002 meet de gemeente jaarlijks de ontwikkeling van de sociale veiligheid en leefbaarheid aan de hand van de Veiligheidsindex. Deze geeft, door middel van een cijfer, een actueel beeld van de veiligheid in de wijk en de stad. Ook kan aan de hand van de Veiligheidsindex de meerjarige ontwikkeling van de wijkveiligheid worden afgelezen. De Rotterdamse wijkveiligheidsactieprogramma's zijn in belangrijke mate gebaseerd op de stand van de index in het voorafgaande jaar. De Veiligheidsindex is daarmee een uniek instrument om de ontwikkeling van de veiligheid te meten en de aanpak eventueel bij te sturen.

De index laat zien dat de veiligheidsituatie in Rotterdam als geheel steeds verder verbetert. De ontwikkeling van de veiligheid verschilt echter per wijk. Sommige wijken stijgen op de index omdat ze veiliger worden. Andere wijken blijven stabiel en weer andere dalen als gevolg van een verslechterde veiligheidsituatie. Dit riep bij de gemeente Rotterdam vragen op: Hoe is dit wisselende beeld te

verklaren? Welke oorzaken kunnen worden aangevoerd voor het verbeteren of verslechteren van de veiligheid in een wijk? Hoe kunnen verschillen in de ontwikkeling van de veiligheidssituatie per wijk worden verklaard? Wat betekent dat voor de organisatie en uitvoering van het veiligheidsbeleid?

Een nadere analyse van de ontwikkeling van de wijkveiligheid in Rotterdam moest antwoord geven op deze vragen. Deze analyse maakt gebruik van een methodiek die zicht biedt op de factoren die van invloed zijn op ontwikkeling van de wijkveiligheid en de mogelijkheden om bij te sturen.

VERKLARENDE FACTOREN

De Rotterdamse veiligheidsprofessionals koersen sterk op het kompas van de Veiligheidsindex. De veronderstelling was dat zij scherper zouden kunnen koersen met behulp van een aanvullend instrument dat zicht biedt op de verklarende factoren van de Veiligheidsindex. Met andere woorden: de werkelijkheid achter de cijfers. Dit instrument zou een beeld moeten geven van de mate waarin zich zogenoemde risico- en beschermende factoren voordoen in een wijk en de mate waarin daarmee rekening wordt gehouden in de wijkveiligheidsactieprogramma's.

Box 1 > Overzicht risico- en beschermende factoren

RISICOFACTOREN:

AANDEEL ADOLESCENTEN EN JONGVOLWASSENEN

AANDEEL NIET-WESTERSE ALLOCHTONEN

MINDERJARIGE CRIMINELEN

CAPACITEITSBEPERKINGEN

DRAGEN SLAG- EN STEEKWAPENS

VUURWAPENBEZIT

EENOUDERGEZINNEN

SCHEIDINGEN

WERKLOOSHEID

KRAPPE BEHUIZING

GEBREKKIGE SOCIALE ORGANISATIE EN COHESIE

FYSIEKE VERLOEDERING VAN DE WOONOMGEVING

VERKRIJGBAARHEID SOFTDRUGS

BESCHERMENDE FACTOREN:

ZELFREDZAAMHEID

LEEFBAARHEID

VERTROUWEN IN DE BUURT

In zes Rotterdamse wijken is de ontwikkeling van de wijkveiligheid op deze wijze geanalyseerd. Het gaat om wijken waar de Veiligheidsindex onlangs is gestegen of gedaald. Daarbij is gebruik gemaakt van risico- en beschermende factoren waarvan in eerder onderzoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam (Boutellier, Scholte en Heijnen, 2008) is vastgesteld in welke mate ze samenhangen (correleren) met onveiligheid respectievelijk een positieve invloed hebben op de wijkveiligheidsbeleving. In box 1 is een overzicht opgenomen van deze factoren. Voor de bronvermelding en een gedetailleerde onderbouwing wordt verwezen naar het onderzoeksrapport.

Deze zestien factoren zijn als vertrekpunt genomen voor het onderzoek in Rotterdam. Als eerste stap is nagegaan in hoeverre over deze factoren gegevens beschikbaar zijn in de databestanden van de gemeente Rotterdam en bij de regiopolitie

Rotterdam-Rijnmond. Dit bleek voor bijna alle factoren het geval. De tweede stap was het vaststellen in welke mate deze risico- en beschermende factoren ook gelden voor Rotterdam als geheel en per wijk. Uit het verschil tussen stad en wijk is op te maken of de risico- en beschermende factoren in de onderzochte wijk meer of minder dan gemiddeld aanwezig zijn. Hiermee zijn in één oogopslag de factoren in beeld gebracht, evenals hun relatieve gewicht, die bepalend zijn voor de ontwikkeling van de wijkveiligheid. In box 2 is ter illustratie een voorbeeld opgenomen voor een Rotterdamse wijk.

De box laat zien dat in Oud-Charlois de risicofactoren vuurwapenbezit, het dragen van slag- en steekwapens en het aandeel minderjarige criminelen minder aanwezig zijn dan gemiddeld in Rotterdam. De overige risicofactoren daarentegen zijn juist bovengemiddeld aanwezig.

Box 2> Voorbeeld risico- en beschermende factoren wijk Oud-Charlois (situatie 2008)

RISICOFACTOREN:	PREVALENTIE T.O.V. ROTTERDAM	PREVALENTIE OUD- CHARLOIS	PREVALENTIE ROTTERDAM
1. VUURWAPENBEZIT (VERDACHTEN OP 1000 INWONERS)	LAGER	0,2	0,6
2. AANDEEL NIET WESTERSE ALLOCHTONEN	HOGER	43%	36%
3. DRAGEN VAN SLAG- EN STEEKWAPENS (VERDACHTEN OP 1000 INWONERS)	LAGER	0,2	0,6
4. WERKLOOSHEID (PER 1000 INWONERS)	HOGER	78	66
5. FYSIEKE VERLOEDERING VAN DE WOONOMGEVING	HOGER	47,4	32,9
6. KRAPPE BEHUIZING (PER 1000 INWONERS)	HOGER	44,8	24,4
7. AANDEEL MINDERJARIGEN UIT EENOUDERGEZINNEN (PER 1000 INWONERS)	HOGER	73,4	64,0
8. GEBREK LOKALE ORGANISATIE EN COHESIE (MUTATIEGRAAD VERHUIZINGEN)	HOGER	221	205
9. AANDEEL ADOLESCENTEN EN JONG VOLWASSENEN OP BEVOLKING	HOGER	18%	17%
10. AANDEEL MINDERJARIGEN BETROKKEN BIJ SCHEIDING VAN OUDERS (PER 1000 INWONERS)	HOGER	26,6	24,9
11. AANDEEL MINDERJARIGE CRIMINELEN OP BEVOLKING (PER 1000 INWONERS)	LAGER	10	11
12. AANDEEL VOORTIJDIGE SCHOOLVERLATERS (PER 1000 17- T/M 22-JARIGEN)	HOGER	51	48
13. VERKRIJGBAARHEID SOFTDRUGS (VIA COFFEESHOPS)		JA	JA
BESCHERMENDE FACTOREN:			
1. LEEFBAARHEID/PUBLIEKE FAMILIARITEIT	LAGER	4,5	6

Vervolgens zijn de wijkveiligheidsactieprogramma's uitgewerkt op de vraag in hoeverre in de prioriteitstelling en uitvoering van het wijkveiligheidsbeleid rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de eerder vastgestelde risico- en beschermende factoren in de wijk. In hoeverre worden eerdergenoemde factoren onderkend in de programma's en welke maatregelen en interventies worden voorgesteld? Daarnaast zijn hierover per wijk vraaggesprekken gevoerd met veiligheidsprofessionals.

DRIE AANKNOPINGSPUNTEN

Uit het onderzoek naar de veiligheidssituatie in de zes Rotterdamse wijken komen drie punten naar voren. Allereerst blijkt dat in de wijken die relatief slechte scores op de Veiligheidsindex, de risicofactoren daar bovengemiddeld aanwezig zijn. De beschermende factor in deze wijken is beneden-gemiddeld. De risico- en beschermende factoren

geven dus een indicatie van de staat van de wijkveiligheid.

Vervolgens is het de vraag in hoeverre met deze factoren rekening wordt gehouden bij de uitvoering van het wijkveiligheidsbeleid. Uit de analyse van de wijkveiligheidsactieprogramma's bleek dat daarin slechts een deel van de risicofactoren wordt geadresseerd en dan vooral de risicofactoren die betrekking hebben op de fysieke woon- en leefomgeving.

Sociaaleconomisch getinte risicofactoren, zoals voortijdig schoolverlaten, werkloosheid of de gezinssamenstelling en de beschermende factoren komen in mindere mate aan bod. Deze punten komen aan bod in andere, sociale, actieprogramma's. En de politiek richt zich vooral op de wapengerelateerde risicofactoren. Een mogelijke verklaring voor deze accenten in de wijkveiligheids-

aanpak ligt volgens gesprekspartners in het feit dat de nadruk in het Rotterdamse wijkveiligheidsbeleid aanvankelijk sterk lag op een fysieke en repressieve aanpak op de korte termijn. Vooral aan schoon, heel en veilig werd veel aandacht besteed.

Ten slotte bleek dat de werkwijzen van de professionals in de wijken die relatief goed scoren op de Veiligheidsindex, een aantal gemeenschappelijke kenmerken vertonen. Grosso modo werken zij op basis van een grondige probleemanalyse, ze passen een samenhangende aanpak toe en de onderlinge samenwerking verloopt goed. In box 3 is een opsomming opgenomen van deze kenmerken.

SCHERPER KOERSEN

De methodiek die in dit onderzoek is beproefd, biedt aanknopingspunten voor een periodieke herijking van het wijkveiligheidsbeleid. Door de relatieve zwaarte van de risico- en beschermende

factoren in kaart te brengen, komen de onderliggende factoren die de wijkveiligheid beïnvloeden scherper in beeld. Op basis van een analyse van de uitvoering van het wijkveiligheidsbeleid, kan vervolgens de vraag worden beantwoord in hoeverre het veiligheidsbeleid aansluit op deze factoren.

Met andere woorden, het maakt een gesprek mogelijk met de veiligheidspartners over de vraag: doen we de goede dingen? Als bijvoorbeeld blijkt dat bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid onvoldoende rekening wordt gehouden met een aantal zwaarwegende risico- en beschermende factoren, kunnen prioriteiten worden herschikt en kan capaciteit anders worden aangewend. Zo kan meer doelgerichtheid en evenwicht worden gebracht in het veiligheidsbeleid en de uitvoering daarvan. Het maakt ook een gesprek mogelijk over de vraag: wie moet wat doen? Veiligheidspartners kunnen op basis van bovenstaande weging van

Box 3> Overzicht succesfactoren in de aanpak

EEN GRONDIGE PROBLEEMANALYSE (EEN STERKE INFORMATIEPOSITIE)

EEN VRAAG- OF PROBLEEMGESTUURDE AANPAK

VEEL RUIMTE VOOR BURGERPARTICIPATIE IN HET VEILIGHEIDSBELID

STERKE REGIE EN DUIDELIJKE LEIDING (HANDS ON)

EEN SAMENHANGENDE AANPAK (EEN EVENWICHT IN PREVENTIEVE EN REPRESSIEVE MAATREGELEN)

CONTINUÏTEIT IN DE AANPAK (EEN LANGE ADEM)

de risico- en beschermende factoren nadrukkelijker worden aangesproken op hun aandeel in de aanpak van de problematiek. De analyse van de uitvoering van het veiligheidsbeleid maakt het ten slotte ook mogelijk een gesprek te voeren over de vraag: doen we de dingen goed? Wat zijn onze succesfactoren en maken we daar voldoende gebruik van? Zo kan scherper worden gekoerst bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid.

Inmiddels werken de veiligheidsprofessionals in Rotterdam op basis van integrale wijkveiligheidsactieprogramma's, waarin een meer evenwichtige combinatie van sociaaleconomische, fysieke en bestuursrechtelijke veiligheidsmaatregelen is opgenomen. <<

Analyse Rotterdamse Veiligheidsindex,
Arnt Mein, Freek de Meere en Ron van
Wonderen, Verwey-Jonker Instituut, 2009.
Het onderzoek is te downloaden via:
www.verwey-jonker.nl

Illustratie: Hans Sprangers

Hoe zorg je dat mensen zich buiten weer veilig voelen en jongeren ook hun gang kunnen gaan, zonder overlast te veroorzaken? Aanpak Jongeren op Straat (JoS) is een 'good practice' in de aanpak van jongerenoverlast, waar veel gemeenten in het land mee werken. Wijk bij Duurstede deed er positieve ervaringen mee op.

Aanpak Jongeren op Straat

ACTIEF OP ZOEK NAAR EEN GEZAMENLIJKE OPLOSSING

door Sylvia van Woudenberg en Kim van Beem

Sylvia van Woudenberg is werkzaam bij Stade Advies te Utrecht. Kim van Beem is communicatiemedewerker bij de provincie Utrecht.

De komende twee jaar komt er 150 miljoen euro beschikbaar voor de aanpak van overlast en verloedering in 40 gemeenten. Deze afspraak hebben de ministers Ter Horst (BZK) en Van der Laan (WWI) met 40 gemeenten gemaakt in september 2009. Het extra geld is bedoeld om de doelstellingen van de aanpak Overlast en Verloedering te halen: 25 procent minder criminaliteit en overlast in 2010 ten opzichte van 2002. Een specifieke maatregel die veel genoemd wordt, is de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen.

Overlast door jongeren is in veel gemeenten nog altijd een actueel probleem. Er heerst bij de samenwerkingspartners rondom jongerenoverlast nog vaak onduidelijkheid over hoe dit probleem aan te pakken. Veel beleidsmakers, politie en welzijns-

organisaties worstelen met deze vraag hoe zij de overlast effectief een halt toe kunnen roepen.

PRIORITEIT

Elke gemeente heeft in meer of mindere mate te maken met overlast veroorzaakt door jeugdgroepen. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) onderzoekt jaarlijks wat de prioriteiten zijn van gemeenten in het veiligheidsbeleid. De laatste jaren staat overlast van jeugdgroepen op de eerste plaats. In de Integrale Veiligheidsmonitor 2008 en in vergelijking met de uitkomsten van de eerder uitgevoerde Veiligheidsmonitor kan worden geconstateerd dat criminaliteit is afgenomen, fysieke verloedering licht is afgenomen maar dat de overlast is toegenomen. Opmerkelijk is dat groepen jongeren en dronken mensen binnen het thema overlast 72 procent van de ervaren 'overlast uitmaken. Afgelopen Prinsjesdag werd overlast door jongeren in aandachtswijken' aangemerkt als prioriteit voor het landelijke beleid in 2010.

TIPS VOOR BEWONERS EN VOORBIJGANGERS DIE JONGEREN AAN WILLEN SPREKEN

LEG CONTACT ALS ER NOG NIETS AAN DE HAND IS

GROET, STEL JEZELF VOOR EN GEEF SOMS EEN HAND

SPREEK JONGEREN PAS AAN ALS JE RUSTIG BENT

GEEF ZE EEN KANS

BEGIN ALS HET KAN MET IETS POSITIEFS

VRAAG JONGEREN OM HUN MEDEWERKING

ZEG DAT JE HEN BEGRIJPT

AANVAARD EEN COMPROMIS

BEDANK ACHTERAF EN TRAP NIET NA

GEBRUIK HUMOR

TIPS VOOR JONGEREN IN HANGGROEPEN

HOUD REKENING MET JE MEDEMENS. ALS JE RESPECT GEEFT, KRIJG JE HET OOK TERUG

'HEY! JOE! CA VA? HOE IS 'T? ZEG GEDAG EN STEL JEZELF VOOR

DON'T PUSH IT. GA NIET MEE MET GROEPSDRUK

LACH NAAR MAAR NIET OM VOORBIJGANGERS

BLIJF RUSTIG EN LUISTER

SCHELDEN? WAAR DE F**K IS DAT VOOR NODIG

BLIJF BELEEFD

GEEF MENSEN EEN POSITIEF BEELD VAN RONDHANGENDE JONGEREN

Overlast is zowel feitelijk als in de beeldvorming een probleem. Het overgrote deel van de jongeren brengt graag veel tijd met vrienden door. Zij zoeken elkaar op en doen dit vaak in de openbare ruimte. Het is nodig om aandacht te hebben voor deze jongeren en grenzen te stellen aan overlastgevend gedrag. De aandacht moet zich echter niet alleen concentreren op de jongeren. Vaak geven jongeren een gevoel van onveiligheid, wat mensen ervaren als overlast, terwijl jongeren zich van geen kwaad bewust zijn. Negatieve beeldvorming en vooroordelen vergen specifieke aandacht. Daarom is er in de aanpak ook aandacht voor de rol van bewoners en de dialoog tussen (oudere) bewoners en jongeren. Een gedeelde verantwoordelijkheid voor een maatschappelijk probleem is cruciaal in de aanpak. De openbare ruimte moet een prettige en veilige plek zijn voor iedereen.

Incidenten en hypes rond hangjongeren leiden vaak tot snelle interventies die niets oplossen

In mei 2008 heeft de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) een advies uitgebracht om de regering richting te geven in de aanpak van jongerenoverlast. Dit advies *Tussen flaneren en schofferen. Een constructieve aanpak van het*

Uit: de brochure Hang Around. Actief werken met jongeren op straat. Hierin staan tips en ervaringen beschreven van vier jaar hang around, een landelijke wedstrijd waarin hangjongeren de kans krijgen om zich van hun positieve kant te laten zien door het organiseren van een actie in hun eigen buurt waarmee zij minimaal 100 buurtbewoners bereiken. De brochure is op 4 november 2009 aangeboden aan minister Rouvoet in de Tweede Kamer.

fenomeen hangjongeren pleit voor een goede balans tussen aandacht voor en het stimuleren van jongeren, en het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag en situaties. In de oplossings sfeer wordt gepleit voor meer interactie met medebewoners, professionals, instituties en de fysieke omgeving. De kernboodschap luidt dat politici en beleidsmakers zich niet moeten laten leiden door incidenten en hypes rond hangjongeren. Deze leiden vaak tot snelle interventies die niets oplossen. Op basis van een grondige analyse van de lokale situatie moet een gerichte combinatie van correctieve en ondersteunende interventies ingezet worden; een combinatie van de harde en de softe aanpak. In deze benadering zijn toezicht houden, grenzen stellen en straffen belangrijke elementen in combinatie met steun bieden, ruimte geven aan jongeren en investeren in betrokkenheid en participatie en eigen verantwoordelijkheid van jongeren.

DE AANPAK JONGEREN OP STRAAT

JoS sluit naadloos aan op de visie dat een structurele en integrale aanpak de start is om jongerenoverlast op een effectieve manier aan te pakken. JoS is een aanpak waarbinnen de kernpartners die met jongerenoverlast te maken hebben, namelijk gemeenten, politie, welzijn en soms ook woningcorporaties, integraal samenwerken. De partners werken samen onder regie van een JoS-coördinator. Dat kan een jongerenwerker of manager van het jongerenwerk zijn, maar veelal wordt de coördinatie

van JoS uitgevoerd door een beleidsmedewerker van een gemeente. Het doel van het JoS-team is om structureel aandacht te hebben voor overlastsituaties van jongeren en daar snel oplossingen voor te vinden, waarbij helder is afgesproken wat ieders taak is. Op alle organisatieniveaus, zowel van bestuurders, managers als uitvoerders is duidelijk welke rol zij spelen in de aanpak.

In de JoS-aanpak zijn het de politie en het jongerenwerk die groepen jongeren die zich ophouden in de openbare ruimte in beeld brengen. De shortlist van Beke kan hierbij een hulpmiddel zijn. Vervolgens worden alle meldingen die burgers doen van jongerenoverlast op een systematische manier geregistreerd en samengebracht. De meldingen worden in het JoS-team besproken en zo snel mogelijk afgehandeld. De melder wordt geïnformeerd wat er met de melding gebeurt. Wanneer er zich een ernstige of structurele overlastsituatie voordoet, is er een methode ontwikkeld om een integraal plan van aanpak te maken, waarbij niet alleen de kernpartners politie, gemeente en welzijn betrokken zijn, maar ook jongeren en bewoners en andere betrokken partners in de buurt. Bij het zoeken naar oplossingen is het belangrijk om te kiezen voor een mix aan maatregelen. Met de ervaringen, opgedaan in de verschillende gemeenten, heeft Stade Advies een overzicht opgesteld van meer dan 200 mogelijke oplossingsmaatregelen.

HOE GA JE OM MET JONGEREN?

NEEM JONGEREN SERIEUS

RESPECT EN VERTROUWEN ZIJN BELANGRIJK

STEL GRENZEN

SPREEK JONGEREN PERSOONLIJK AAN

GEBRUIK HELDERE TAAL

CHECK WENSEN

SPREEK JONGEREN AAN OP CONCRETE ZAKEN

DOE GEEN LOZE BELOFTEN

Uit: Zoek jongeren op waar ze te vinden zijn. Methodiekbeschrijving voor ambulante jongerenwerk, Stads Advies, 2004.

Bij het organiseren van een aanpak is het goed om aandacht te hebben voor een positieve insteek. Stads Advies heeft een basismethodiek ontwikkeld, die op maat gemaakt kan worden voor gemeenten.

De kracht van de JoS-aanpak is dat er structureel aandacht is voor samenwerking tussen partners die met jongerenoverlast te maken hebben, dat overlastsituaties snel en structureel aangepakt worden en dat er formats liggen om de aanpak van overlast te stroomlijnen. Deze basis biedt ruimte om met jongeren en bewoners actief te zoeken naar een gezamenlijke oplossing voor problemen en lastige situaties. Noodzakelijk is om te zorgen voor een

goede koppeling tussen de JoS-aanpak en de individuele aanpak binnen het Veiligheidshuis (justitieel casusoverleg Jeugd) en het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Jaarlijks wordt de JoS-aanpak per gemeente, volgens een format, geëvalueerd. Geëvalueerd worden zaken als de overlegstructuur, aard en het aantal signalen en meldingen en de afhandeling ervan. Daarnaast is het van belang om elk plan van aanpak te monitoren en bij afronding te evalueren. Hierbij wordt gekeken naar gewenste en behaalde doelen en effecten en wijzigingen in de aanpak gedurende de looptijd. Van belang is om in de monitoring en evaluatie ook gemeentelijke cijfers van overlast mee te nemen ter vergelijking.

WIJK BIJ DUURSTEDEN

Ter illustratie een voorbeeld van de ervaringen in Wijk bij Duurstede. Wijk bij Duurstede heeft, samen met Woerden, Nieuwegein en de Utrechtse Heuvelrug, gebruik gemaakt van de Stimuleringsregeling van de provincie Utrecht. Deze stimuleringsregeling bood ruimte om in vier gemeenten in de provincie de aanpak te introduceren.

“We wisten dat er iets moest veranderen, maar we wisten niet hoe”

Willeam Ouwendorp is coördinator JoS-overleg van de gemeente Wijk bij Duurstede. Een gemeente waar het project Jongeren op Straat zeer succesvol is gebleken. Ouwendorp: “Er kwamen bij de politie in onze gemeente veel klachten binnen over vernielingen, rotzooi en andere overlast door jongeren. We wisten dat er iets moest veranderen, maar we wisten niet hoe.” De gemeente is gaan kijken naar verschillende methodes om de overlast tegen te gaan en kwam onder andere bij de JoS-aanpak van Stade Advies uit.

“In mei is burgemeester Swillens de straat opgegaan om flyers uit te delen aan zoveel mogelijk groepen hangjongeren. Ze werden uitgenodigd voor een avond op het gemeentehuis om in gesprek te gaan met de gemeente over de overlast”, aldus Ouwendorp. Uiteindelijk vonden 75 jongeren hun weg naar het gemeentehuis. Sinds die avond in de raadszaal houdt de burgemeester om de week op woensdagavond een inspraakavond in het wijkhuis in Wijk bij Duurstede. Er worden groepen uitgenodigd, maar de jongeren mogen ook spontaan binnenlopen om een vraag te stellen.

BELONING

De groepen jongeren worden beloond wanneer ze minder overlast veroorzaken. Dat wil zeggen: wanneer er minder meldingen van jongerenoverlast binnenkomen bij de partners in het JoS-overleg. Zo kreeg een groep jongeren die vaak in winkel-

centrum De Heul rondhangt een mobiele jongere ontmoetingsplaats. Een groep graffitispuiters kreeg een wand van 20 meter lang om zich op uit te leven en zij mochten ook een skatebaan opnieuw met mooie tekeningen bespuiten. “Vanuit de buurt kwamen heel positieve reacties op de graffitiwand. Er kwamen reacties in de krant en ook de jongeren zijn enthousiast. Er wordt nu dan ook gewerkt om een tweede wand te plaatsen”, zegt Ouwendorp. Het resultaat van de JoS-aanpak mag er dus zijn. Ouwendorp: “We kunnen nu een structurele oplossing bieden en we zullen voorlopig ook nog wel even doorgaan met de inloopavonden met de burgemeester en de wekelijkse overleggen. De overlast is aanzienlijk minder geworden, dus als het blijft zoals het nu is, zijn we erg tevreden.” <<

Toolkit beschikbaar op CCV-website

VEILIGHEIDS- BELEVING EN DE TAFEL VAN TWAALF

De meeste gemeenten hebben hun handen vol aan het werken aan veiligheid, maar ook de veiligheidsbeleving vraagt steeds meer de aandacht. Daaraan werken blijkt lastiger dan gedacht. De Toolkit Veiligheidsbeleving biedt handvatten, met concrete aanwijzingen voor professionals in de veiligheidspraktijk.

door Marnix Eysink Smeets en Koen van 't Hof

De auteurs zijn lector respectievelijk onderzoeker van het lectoraat Public Reassurance van de Hogeschool INHolland.

Al jaren is op de website van het Engelse Home Office de *Toolkit Fear of Crime* te vinden. Bestemd voor professionals in de lokale veiligheidszorg, die hierin aanknopingspunten kunnen vinden voor een gerichte aanpak van angst voor criminaliteit.

Het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bekeek die Engelse toolkit al lange tijd met grote interesse. Want het

fenomeen veiligheidsbeleving begon ook in Nederland steeds meer aandacht te krijgen. Maar hoe die veiligheidsbeleving precies beïnvloed kon worden was (en is) voor velen nog onduidelijk. Een concrete handreiking zou in Nederland dus ook in een behoefte voorzien.

Daarom is het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) gevraagd om de Nederlandse tegenhanger van de *Fear of Crime Toolkit* te ontwikkelen. Het CCV schakelde daarvoor op zijn beurt het Public Reassurance Centre van Hogeschool INHolland in, een instituut dat gespecialiseerd is in veiligheidsbeleving.

Al snel werd duidelijk dat een rechtstreekse vertaling van de Engelse toolkit niet aan de orde was, omdat deze niet zou aansluiten bij de Nederlandse situatie. Bovendien bleek de Engelse toolkit voorbij te gaan aan veel recente wetenschappelijke inzichten. Daarom werd besloten voor Nederland een geheel eigen versie te ontwikkelen. Die versie is nu beschikbaar en te raadplegen op de website van het CCV.

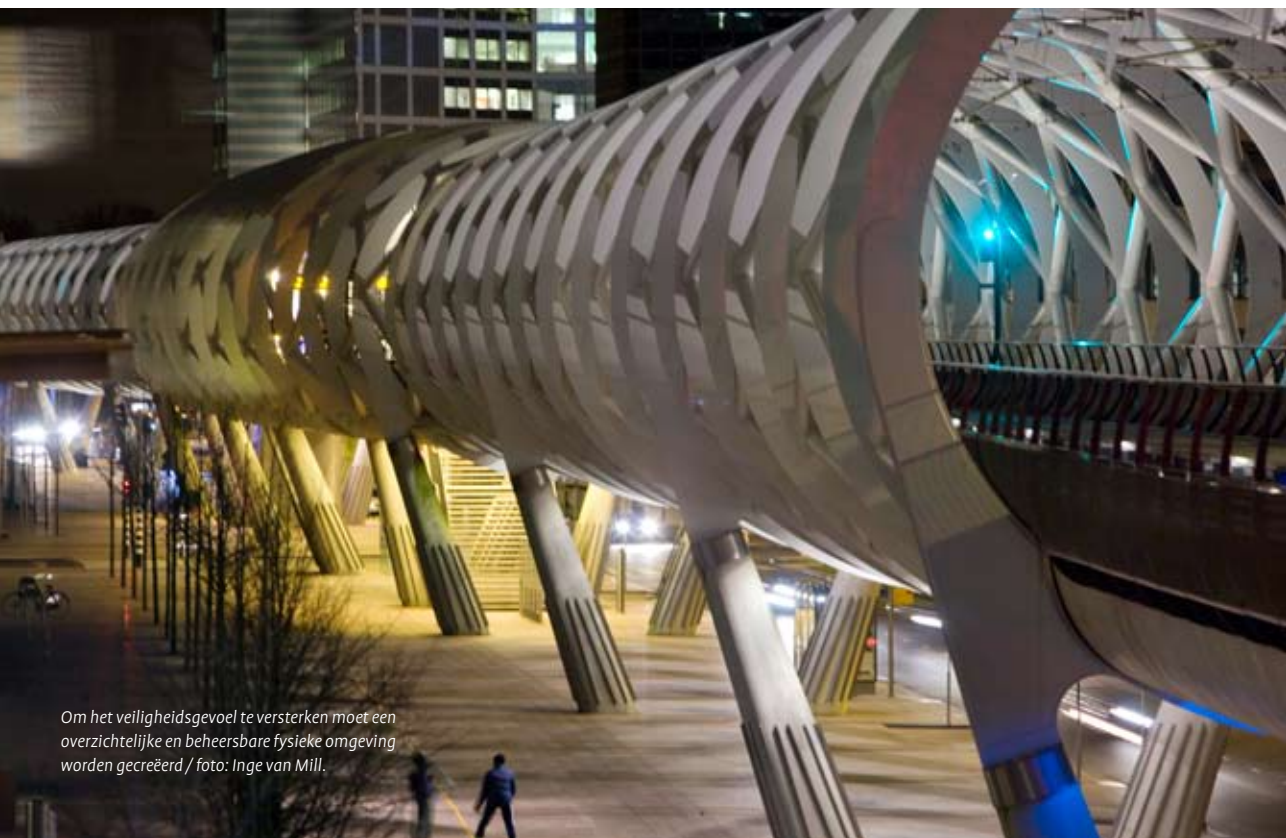
MODULAIRE OPBOUW

Het hart van de toolkit wordt gevormd door de zogenoemde Tafel van Twaalf: een overzicht van twaalf hoofdinterventies om de veiligheidsbeleving te verbeteren. Maar de toolkit biedt meer. Allereerst een module over het meten en in kaart brengen van veiligheidsbeleving. En over het duiden van de onderzoeksbevindingen. Want wat zegt het nu eigenlijk als uit de Integrale Veiligheidsmonitor blijkt dat een bepaald percentage van de inwoners zich onveilig voelt? Hoe geef je in de lokale praktijk dat soort cijfers betekenis? En vooral: hoe zorg je dat

je niet alleen weet hoe het met de (on)veiligheidsbeleving is gesteld, maar ook welke factoren daarop van invloed zijn? De toolkit laat zien dat je daar het beste een mix van onderzoeksmethoden voor kunt gebruiken. Dat klinkt zwaarder dan het is: de toolkit geeft een staalkaart van praktische instrumenten die daarbij gebruikt kunnen worden.

Een volgende module gaat in op het ontwikkelen van een feitelijke aanpak ter verbetering van veiligheidsbeleving. In welke gevallen ontwikkel je bijvoorbeeld een aparte aanpak en wanneer zorg je er gewoon voor dat in bestaande aanpakken óók aandacht aan veiligheidsbeleving wordt besteed? Wat doe je op welk niveau (van regio tot buurt) en op welk niveau kun je het snelst resultaat verwachten? De module beschrijft daarbij ook essentiële ingrediënten van een aanpak en tempert tegelijkertijd de verwachtingen: de beïnvloedbaarheid van veiligheidsbeleving heeft immers nadrukkelijk haar grenzen.

>>

Om het veiligheidsgevoel te versterken moet een overzichtelijke en beheersbare fysieke omgeving worden gecreëerd / foto: Inge van Mill.

Een laatste module is bestemd voor mensen die meer inzicht willen hebben in het ‘hoe en waarom’ van (on)veiligheidsbeleving. Het biedt achtergrondinformatie over veiligheidsbeleving in Nederland en de mechanismen die daarbij een rol spelen. De beschrijvingen zijn beknopt, omdat de hoeveelheid informatie op een website beperkt moet blijven. De geïnteresseerden worden doorverwezen naar andere informatiebronnen. In deze module is overigens ook een verkenning opgenomen van de veiligheidsbeleving van nieuwe Nederlanders. Want in de veiligheidszorg hebben we tegenwoordig veel oog voor de bijzondere positie die diverse nieuwe groepen in ons land aan de daderkant innemen, maar lijkt de aandacht voor slachtofferschap onder deze groepen minder ontwikkeld. Om over hun veiligheidsbeleving maar niet te spreken. Daarom bevat de module een eerste, korte verkenning hiervan.

DE TAFEL VAN TWAALF

Het hart van de toolkit speelt in de praktijk echter het meest tot de verbeelding, zo is uit testpresentaties over de toolkit voor professionals uit de veiligheidspraktijk gebleken. Dat hart wordt gevormd door de Tafel van Twaalf: een ‘menukaart’ van

twaalf interventietypen die gebruikt kunnen worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren. Want de vraag: wat kun je er aan doen is toch wel de belangrijkste vraag die op dit moment ten aanzien van veiligheidsbeleving speelt.

Criminaliteitsbestrijding speelt wel een rol bij de verbetering van de veiligheidsbeleving, maar zeker niet de enige

Zo langzamerhand wordt immers steeds breder bekend dat het criminaliteitsniveau wel een rol speelt ten aanzien van de veiligheidsbeleving, maar niet een allesbepalende. En dus speelt criminaliteitsbestrijding wel een rol bij de verbetering van de veiligheidsbeleving, maar zeker niet de enige. Net zoals niet overal klakkeloos verwacht mag worden dat de veiligheidsbeleving wel zal verbeteren zodra het criminaliteitsniveau omlaag is gebracht. Want allereerst blijkt het ene delict of incident veel relevanter voor de veiligheidsbeleving dan het andere, ten tweede blijken – al dan niet in specifieke situaties – ook héél andere factoren van belang.

Figuur 1> Tafel van Twaalf

WEGNEMEN ONVEILIGHEID	1. PAK – ZICHTBAAR – DE CRIMINALITEIT AAN DIE ERTOE DOET
	2. VERMINDER DE INVLOED VAN ‘ONBEKENDE’ ANDEREN
	3. GA VERLOEDERING TEGEN
	4. REAGEER ALERT OP INCIDENTEN EN BIED NAZORG
VERSTERKEN VEILIGHEID	5. ZORG VOOR VERTROUWENWEKKEND (MENSELIJK) TOEZICHT
	6. CREËER EEN OVERZICHTELIJKE, VOORSPELBARE, BEHEERSBARE FYSIEKE OMGEVING
	7. VERSTERK SOCIAAL KLIMAAT EN SOCIALE CONTROLE
	8. GEEF MENSEN EEN GEVOEL VAN CONTROLE OVER HUN EIGEN SITUATIE
STEUNEND PUBLIEK LEIDERSCHAP	9. WEES TRANSPARANT, MAAR NIET OPDRINGERIG MET INFORMATIE
	10. STIMULEER EEN GEOLIEDE, INCIDENTARME WERKING VAN HET VEILIGHEIDSSYSTEEM
	11. STRAAL AANDACHT, RUST EN LEIDERSCHAP UIT
	12. WERK NIET ALLEEN AAN WAT U NIET WILT ZIEN, MAAR OOK AAN WAT U WEL WILT ZIEN

Recente Nederlandse onderzoeken vestigden nog eens extra de aandacht op zulke factoren. Onderzoek van Josca Boers liet bijvoorbeeld zien dat *het vertrouwen in buurt en burens* net zo sterk bijdraagt aan veiligheidsbeleving als criminaliteit daar afbreuk aan doet. Van Noije en Wittebrood benadrukten in hun bekende rapport *Sociale veiligheid* ontsleuteld nog eens dat buurtmobilisatie weinig invloed lijkt te hebben op het veiligheidsniveau zelf, maar wél op de beleving daarvan. Net zoals zij nog eens onderstreepten dat het bieden van 'objectieve' informatie over de veiligheid in een buurt de veiligheidsbeleving net zo goed kan doen verslechteren als verbeteren. Ten slotte vestigde onderzoek van Blokland recent nog eens de aandacht op het belang van publieke familiariteit in het kader van veiligheidsbeleving.

Dit is slechts een greep uit het vele onderzoek waarop de toolkit is gebaseerd. Veel meer nationale, maar vooral ook internationale literatuur is bezien op bruikbare inzichten voor de verbetering van veiligheidsbeleving. Relatief veel van die inzichten zijn overigens afkomstig uit Engeland, waar men onlangs ook interessante resultaten boekte met het concept van *reassurance policing*. Daaruit viel te leren dat het er vooral om gaat om, nóg veel beter dan wij al gewend zijn, naar burgers te luisteren om zo vast te stellen welke delicten of gebeurtenissen in een specifieke situatie vooral als bedreigend worden ervaren. Vervolgens is het zaak om die delicten – al dan niet samen met burgers – met een hoge mate van zichtbaarheid aan te pakken.

Zo ontstond uiteindelijk een stevig overzicht van relevante aanknopingspunten voor de verbetering van de veiligheidsbeleving. Die aanknopingspunten zijn vervolgens vertaald in pragmatische interventiestrategieën die als kansrijk kunnen worden beschouwd. In de figuur zijn die strategieën kort samengevat, onderverdeeld in drie hoofdgroepen: (1) het wegnemen van onveiligheid; (2) het creëren van veiligheid en; (3) het bieden van ondersteunend publiek leiderschap. Met vier interventiestrategieën per hoofdgroep ontstaat dus zo de Tafel van Twaalf.

NIET ALLEEN HET WÁT

Wie de Tafel van Twaalf overziet, valt al snel één ding op: voor het verbeteren van veiligheidsbeleving is niet alleen het 'wat' van de veiligheidszorg van

belang, maar ook het 'hoe'. Hebben mensen bijvoorbeeld het gevoel dat er aandacht is voor de problemen die zij ervaren, hebben zij ook het gevoel dat daar serieus op wordt gereageerd (nog ongeacht of dat uiteindelijk echt resultaat heeft of niet), hebben zij ook het gevoel dat zij daar zelf enige invloed op kunnen uitoefenen. Dat alles blijkt aantoonbaar invloed te hebben op het niveau van (on)veiligheidsbeleving. Verbeteren van veiligheidsbeleving vergt dus een open oog voor menselijke emoties en voor intermenselijke relaties, niet alleen op inhouds-, maar ook op betrekkningsniveau.

PRACTICES

In de toolkit is van elk van de twaalf interventiestrategieën kort de essentie beschreven. Daarbij is geprobeerd bij elk van die strategieën al bewezen effectieve voorbeelden uit de praktijk bijeen te brengen. Dat was op het ene onderdeel makkelijker dan op het andere. Op meerdere onderdelen van de Tafel van Twaalf bleek het vinden van echt aansprekende voorbeelden uit de praktijk nog best lastig. Daarbij speelt natuurlijk allereerst het bekende knelpunt van de gebrekkige evaluatie van veel projecten een rol. Maar ook moet geconstateerd worden dat we op diverse onderdelen nog maar aan het begin staan van de ontwikkeling, zodat echt goede werkwijzen nauwelijks voorhanden zijn. Maar in dit tijdperk van interactiviteit is het natuurlijk een fluitje van een cent om de toolkit steeds aan te passen aan nieuw opgedane ervaringen. De redactie van de toolkit houdt zich dus aanbevolen voor succesvol gebleken nieuwe ervaringen uit het veld. Maar ook in bredere zin kan de toolkit op relatief eenvoudige wijze aan nieuwe inzichten (of veranderende behoeften) worden aangepast. De redactie staat open voor gebruikerservaringen en suggesties! Met maar één doel: te komen tot een zo bruikbaar én betrouwbaar mogelijke toolkit voor de lokale veiligheidsprofessional. <<

De toolkit is te vinden op de website van het CCV (www.hetccv.nl) in de rubriek Instrumenten. Praktijkvoorbeelden of suggesties, mail naar webredactie@hetccv.nl

overvallen

Samen werken aan veiligheid

politie gemeenten en ondernemers

zie www.politie.nl/flevoland

POLITIE
• Flevoland

«waakzaam en dienstbaar»

STOP OVERVALLEN!

Ondernemers, gemeenten en politie in Flevoland werken intensief samen om de overvallen te stoppen, de daders op te sporen en aan te houden.

Daarbij hebben we uw hulp heel hard nodig.

Wat kunt u doen?

- Misdadig op heterdaad of verdachte situatie? Bel direct met 1-1-2
- Anonime informatie over daders of feiten? Meld Misdadig Anoniem op 0800 - 7000
- Kijk op www.politie.nl/flevoland voor meer informatie
- Meld u aan voor SMS Alert via www.politie.nl/flevoland

Overvallers stoppen en aanpakken? Dat doen we samen!

Politie Flevoland
Postbus 200
8200 AZ
T 0520 3000
E info@flevoland.politie.nl

Het aantal overvallen op winkels is sterk toegenomen / foto: Inge van Mill.

REPORTAGE Aanpak geweld bij ondernemers

ANTICRIMINELE VOORLICHTING, PREVENTIE ÉN GOEDE NAZORG

Bedrijfsleven

De eerste geregistreerde overval in Nederland vond plaats in 1965. Het aantal overvallen liep in dat jaar op naar vier in heel het land. Sinds die tijd is er veel veranderd: in 2009 werden er 2900 overvallen gepleegd op woningen en winkels, een stijging van ruim twintig procent ten opzichte van 2008. Overvallen, waarbij steeds vaker wapens worden gebruikt, zijn echter niet de enige vorm van geweld waar ondernemers mee te maken hebben. Vanuit verschillende partijen wordt er daarom hard gewerkt het toenemende geweld aan te pakken.

door Sandra Put

De auteur is werkzaam als journalist bij KEPCOM Creatieve Communicatie.

Twee tot negen procent van het bedrijfsleven krijgt minimaal één keer per jaar te maken met geweld, zo blijkt uit de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2008. Sinds dat jaar is het aantal overvallen op winkeliers alleen maar verder toegenomen. “Een zorgelijke ontwikkeling”, stelt veiligheidsmanager Peter Hammecher van het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Amsterdam-Amsterdam (RPCAA). “Een overval is de zwaarste vorm van criminaliteit. Het zorgt niet alleen voor materiële, maar ook voor immateriële schade. De psychische

gevolgen voor het personeel kunnen enorm zijn en leiden tot ziekteverzuim of zelfs arbeidsongeschiktheid.”

Hammecher geeft aan dat de vervolgschade bij overvallen in de meeste gevallen zelfs groter is dan de buit. “Banken zijn inmiddels onneembare vestingen geworden, dus is de crimineel zich gaan richten op die winkels waar zich nog wél cash-geld in de kassa's bevindt. Er zijn criminelen die er met nog geen vijftig euro vandoor gaan, maar ondertussen hebben ze wel bij een winkelbediende een pistool op het hoofd gezet. In het minste geval is dat een gebeurtenis die de medewerker nooit meer vergeet, maar in het ergste geval loopt het slachtoffer een posttraumatische stressstoornis op.”

AGRESSIEVER

Beleidsadviseur Eveline de Kruif van CBW-MITEX, de brancheorganisatie met 7500 leden (meer dan 17 000 vestigingen) in de wonen-, mode-, schoenen- en sportsector, bevestigt dat vooral de kleinere ondernemer steeds vaker slachtoffer wordt van geweld. “Overvallen zijn echter niet de enige geweldsvorm waar onze leden mee te maken hebben. Wij merken dat ook de consument steeds agressiever wordt. De klant denkt zijn recht als consument steeds beter te kennen. Ruilen wordt bijvoorbeeld gezien als een privilege in plaats van een service. Wanneer het terugbrengen van een kledingstuk niet wordt toegestaan, bijvoorbeeld omdat het al gedragen is, kan dat ontaarden in mondelinge agressie – die in het ergste geval escaleert tot fysiek geweld.”

Volgens De Kruif ontpopt de agressieve consument zich soms ook zomaar tot gelegenheidsovervaller. “In zulke situaties loop je als ondernemer relatief gezien meer risico. Onverwachte situaties kunnen namelijk bij zo’n iemand leiden tot paniekreacties die volledig kunnen escaleren. De gelegenheidsdief heeft in tegenstelling tot zijn professionele collega’s ook absoluut níét van tevoren over zijn daad nagedacht. Hij handelt uit een vlaag van verstandsverbijstering. De gelegheidsdief wordt bijvoorbeeld getriggerd doordat hij een winkelmedewerker geld ziet tellen, terwijl de winkel nog open is. Omdat de medewerker ook mondiger is geworden en het geld meestal niet snel wil afgeven, wordt er in zo’n situatie eerder agressie gebruikt met in sommige gevallen ook een mes of wapen. Dan spreken we bijna van een overval, of in elk geval van een ernstige vorm van geweld.”

AFSPRAKEN MAKEN

Uit criminaliteitscijfers blijkt dat ondernemers in de tabaksdetailhandel eveneens regelmatig slachtoffer worden van geweldsdelicten. “Wij zijn een hoge risicobranche”, zegt

secretaris Gert Koudijs van NSO Tabaksdetailhandel, waarbij tachtig procent van de ondernemers uit de tabaks- en gemaksdetailhandel is aangesloten. “Onze leden vallen onder de klein schalige mkb-detailhandel die je in principe op elke hoek van de straat vindt. Er worden producten als kranten, sigaretten en tijdschriften verkocht, die van oudsher contant worden betaald. Wij stimuleren daarom vooral het gebruik van de pinpas. Het is van belang dat het contact geld in de winkel wordt teruggebracht. Het zou mooi zijn als er een pinpas komt waar je ook geld op kunt storten, een soort debetcard.”

“Wat vaak vergeten wordt, is dat het aanpakken van geweld eigenlijk bij de mens zelf begint”

Koudijs vertelt dat zijn brancheorganisatie de leden er al jarenlang op wijst vooral ook andere preventieve maatregelen te nemen. “We leggen daarbij niet alleen de focus op het doen van investeringen. Natuurlijk moet je investeren in bijvoorbeeld een afroomkluis, videocamera’s en een hd-recorder. Maar wat vaak vergeten wordt, is dat het aanpakken van geweld eigenlijk bij de mens zelf begint. Je kunt namelijk nog zoveel bouwkundige en technische maatregelen nemen, als je als winkelier met je personeel nooit over veiligheid praat en geen duidelijke afspraken maakt, dan hebben die investeringen weinig zin. Zo moet je met elkaar bespreken wat er gebeurt als de achterdeurbel gaat. Waar het geld wordt geteld, wie het wegbrengt. Of de zichtlijnen goed zijn. Dat er geen schaar op de toonbank ligt die door een ander als wapen kan worden gebruikt en dat de klant altijd welkom wordt geheten. Speciaal hiervoor organiseren wij trainingen, die zeer goed worden bezocht.”

CCV HELPT ONDERNEMERS IN STRIJD TEGEN GEWELD

Geweld komt altijd onverwacht. Als ondernemers in aanraking komen met geweld heeft dat grote gevolgen. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid heeft een nieuw webdossier 'Geweld tegen ondernemers' dat helpt bij het aanpakken van geweld. (www.hetccv.nl)

Het webdossier geeft inzicht in de wijze waarop ondernemingen en organisaties met geweld en agressie kunnen omgaan. Het bevat praktijkvoorbeelden van het inventariseren en aanpakken van agressie en geweld. Daarnaast bevat het dossier maatregelen om geweld te voorkomen, te beperken en, indien nodig, af te handelen.

OORZAAK AANPAKKEN

Eveline de Kruif is het met Gert Koudijs eens dat er verder moet worden gekeken dan een camerasysteem of afroomkluis alleen. Denk aan het nemen van preventieve maatregelen, duidelijke afspraken met het personeel, meedoen aan samenwerkingsverbanden als het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en de wijkagent goed kennen. Verder is het belangrijk om aangesloten te zijn bij de lokale winkeliersvereniging, een goede relatie met de buurtcollega's te hebben en met het personeel trainingen te volgen over hoe je om moet gaan met agressiviteit en criminaliteit. Het draagt volgens haar allemaal bij aan het terugdringen van geweld. "Toch zou ik nog een stap verder willen gaan, of liever gezegd: eerder willen zetten. Het grootste hiaat in het voorkomen van geweld pakken we op dit moment niet aan."

"Waarom wordt het steeds stoerder om een overval te plegen?"

De Kruif maakt duidelijk dat er te weinig naar de oorzaken van geweld wordt gekeken. "We hebben te maken met een groot maatschappelijk probleem: een toename van agressie en geweld. Wij kunnen als winkelier wel honderdduizend trainingen volgen over hoe we moeten omgaan met geweld, maar het lijkt mij óók goed om te onderzoeken waar dat geweld nu precies vandaan komt. Waarom bestaan er criminelen, is misschien wel de basisvraag. En waarom wordt het blijkbaar steeds stoerder om een overval te plegen? Als we daar achterkomen kunnen we actie ondernemen in een heel vroeg stadium." (Cyrille Fijnaut van de Universiteit van Tilburg is begonnen met een onderzoek naar de beweegredenen van overvallers, red.)

Volgens De Kruif moet daarbij veel breder worden gekeken dan de overvallen in de detailhandel. Samen met de Stuurgroep Winkelcriminaliteit van Detailhandel Nederland is ze dan ook al druk bezig een project op te zetten waarbij ook andere belangrijke partijen als scholen, jeugdgevangenissen, sportverenigingen en sociale diensten betrokken worden bij de aanpak van geweld. "Ik hoop dat we in 2010 ons project verder kunnen vormgeven met onder andere bezoeken aan scholen. Het zou heel goed zijn als leerlingen anticriminele voorlichting krijgen. We moeten op zulke strategische plekken aan jongeren duidelijk maken dat geweld niet wordt geaccepteerd, dat het diep triest is om een overval te plegen en dat ze hun energie en daadkracht beter kunnen steken in bijvoorbeeld het opzetten van een eigen bedrijf. Nee, dat is niet idealistisch. Mijn overtuiging is dat als je dat stapje voor stapje aanpakt, je heel wat jongeren uit de criminaliteit kunt houden."

NAZORG

Zorgen dat criminaliteit al in een vroeg stadium de kop wordt ingedrukt en het nemen van preventieve maatregelen lijken effectieve manieren om het geweld tegen te gaan. “Maar een goede nazorg is net zo belangrijk”, zegt Gert Koudijs. “Want op die manier kun je de gevolgen van geweld beperken en misschien de kans verkleinen dat het nog een keer gebeurt.” De NSO Tabaksdetailhandel beschikt inmiddels al tien jaar over een eigen nazorg die is geregeld via de Directe Opvang en Nazorg (DOeN). “Zo bieden wij adequate hulp. Na een overval moet je jouw verhaal kwijt kunnen, maar de hulpverlener gaat ook direct aan de slag met de aangifte, de verzekering en andere formulieren. Daarnaast is het belangrijk dat de winkelmedewerker die het overkomen is de volgende dag onmiddellijk weer naar de winkel terugkeert.”

Het beter bekendmaken van de goede nazorgmogelijkheden onder ondernemers was voor de politie Amsterdam-Amsteland reden vorig jaar te beginnen met een pilot van het eigen Nazorgplan Overvallen. “In de praktijk kregen we signalen dat ondernemers geen gebruikmaken van nazorg”, aldus Peter Hammecher. “Soms is het bestaan ervan onbekend, terwijl veel brancheorganisaties als NSO Tabaksdetailhandel deze dus zelf aanbieden. Zodoende hebben wij nu als onderdeel van het Nazorgplan Overvallen een lijst gemaakt van de bestaande zorginstanties (zie kader). Deze maken we bekend bij functionarissen die met slachtoffers te maken hebben, zoals buurtregisseurs, Coördinatoren Veilig Ondernemen van de gemeenten en stadsdelen en winkelstraatmanagers. Met het Nazorgplan Overvallen willen we op die manier de juiste nazorg bieden die zo belangrijk is. Zo reduceren we de vervolgschade, herstellen we het veiligheidsgevoel en bevorderen we het nemen van maatregelen om herhaling te voorkomen.”

NAZORGINSTELLINGEN IN KAART GEBRACHT

Het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Amsterdam-Amsteland heeft om meer bekendheid te geven aan de nazorginstellingen een nazorgkaart opgesteld. Hiermee moet voor de ondernemer duidelijker worden bij wie hij terecht kan. Op de kaart staan de volgende instellingen:

Schadefonds geweldsmisdrijven – hierbij gaat het om in Nederlands gepleegde misdrijven waarbij geweld tegen personen is gebruikt. www.schadefonds.nl
Solidariteitsfonds MKB-Santos – dit fonds verleent (oud) medewerkers in het midden- en kleinbedrijf en hun gezinsleden bijstand en hulp. www.mkbsantos.nl

Eerstelijns Slachtofferhulp Hoofd Bedrijfsschap Detailhandel – voor de gehele detailhandel bestaat een gratis opvangregeling bij ernstige gebeurtenissen. Binnen twee uur is een professionele hulpverlener ter plaatse. (0800) 0801

Juweliers – leden van de branchefederatie Goud en Zilver kunnen sinds juni 2009 ook terecht bij het Hoofd Bedrijfsschap Detailhandel. www.hbd.nl
Slachtofferhulp voor de tabaksbranche- de NSO brancheorganisatie voor de tabakshandel stelt slachtofferopvang kosteloos ter beschikking aan alle tabaks- en gemaks-winkels in Nederland. (0900) 235 36 36

Slachtofferhulp Nederland – de vrijwilliger van Slachtofferhulp Nederland helpen slachtoffers na een misdrijf of verkeersongeluk met praktische en juridische adviezen en emotionele steun. De beroepskrachten zorgen voor professionele ondersteuning. www.slachtofferhulp.nl

“Voorheen werd de ondernemer na een overval nog een keer ‘overvallen’ door alle personen die bij hem langskwamen”

Accountmanager Karin van der Ploeg van de politie Amsterdam-Amstelland weet dat er door sommige mensen in eerste instantie wat negatief wordt gereageerd op het Nazorgplan Overvallen. “Ze zien liever dat de politie zich richt op het voorkomen van geweld dan dat we pas in actie komen als er al wat is gebeurd. Maar dat doen we natuurlijk ook, met bijvoorbeeld de gezamenlijke acties uit het actieplan van het RPC. Het is misschien een wat harde conclusie: maar ondernemers bewegen niet zo hard als er nog niks is gebeurd. Daarom is dit Nazorgplan Overvallen een ideaal middel om er alsnog voor te zorgen dat er meer preventieve maatregelen worden genomen. Een ondernemer beseft na een overval namelijk pas goed hoe hoog zijn veiligheidsrisico’s zijn en hoe hij deze in zijn specifieke situatie kan beperken.” Van der Ploeg legt uit dat met het Nazorgplan Overvallen door verschillende belangrijke partijen efficiënter wordt samengewerkt. “Voorheen werd de ondernemer na een overval nog een keer ‘overvallen’ door alle personen die bij hem langskwamen: de politie, de buurtregisseur, de Coördinator Veilig Ondernemen, iedereen buitelde de winkel binnen. Nu bezoekt de buurtregisseur een dag na het incident de ondernemer. Hij treft de noodzakelijke maatregelen en attendeert de ondernemer op slachtofferhulp en het belang daarvan. Daarna neemt de Coördinator Veilig Ondernemen het over. Hij regelt een veiligheidsscan, verzamelt informatie en brengt advies uit aan de zorgpartijen. Op die manier blijft het overzichtelijk voor de ondernemer. Hij weet precies wie zijn buurtregisseur is, wie de medewerker van de gemeente is en wie de scan komt doen. Hij kan er op

die manier ook op vertrouwen dat alle informatie die hij krijgt betrouwbaar is.”

Inmiddels is de pilot van het Nazorgplan Overvallen uitgerold over de hele regio. “We moeten nog evalueren, maar de reacties die we krijgen zijn bijzonder positief. De ondernemer voelt zich gekend. Hij weet ook wat de politie of de gemeente voor hem kan betekenen. Het sleutelwoord ligt wat dat betreft in communicatie en samenwerking. Op die manier krijgen wij ook meer informatie over wat nu precies de kwetsbaarheid is van bepaalde ondernemingen. Alleen met elkaar kunnen we het geweld tegengaan. Helemaal uitbannen zal niet lukken, maar het moet absoluut minder worden.” <<

Column

VASTGOEDPROCESSEN

Vijftien jaar geleden voerde het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing een voorlichtingscampagne onder het Nederlandse bedrijfsleven over het gevaar van besmetting door de georganiseerde misdaad. Het project heette Misdad en Beroepsmoraal. Binnen verschillende Nederlandse topbedrijven, de advocatuur en het notariaat werden studiedagen georganiseerd over bedrijfsethiek. Hebben deze inspanningen effect gehad?

Het recente opsporingsonderzoek naar oplichting en omkoping binnen de wereld van het zogenoemde vastgoed wijst er niet op. Er is bewijsmateriaal verzameld tegen ruim honderd verdachten. Hoofdverdachten zijn, volgens het boek *De Vastgoedfraude*, Jan van Vlijmen (voormalig directeur van het Bouwfonds), zijn oom Nico Vijsma en Cees Hakstege (voormalig president-commissaris van het Bouwfonds). Tot de verdachten behoren tevens enkele ex-directeuren van het Philips Pensioenfonds. De modus operandi was simpel. Je verkoopt panden

Jan van Dijk is hoogleraar Victimologie en Menselijke Veiligheid aan de Universiteit van Tilburg.

van je werkgever twintig procent beneden de marktprijs aan een vriendje en verdeelt met hem het verschil. Je laat ook je baas en naaste medewerkers in de winst delen. Je koopt verder de steun van corrupte aannemers, architecten, notarissen, accountants en advocaten om het terugploegen van de winst onzichtbaar te houden. Als extra garantie dat iedereen meewerkt, dwing je je medewerkers 'trainingen op spirituele grondslag' te ondergaan bij oom Nico. Dezelfde Nico laat zich bij werkbezoeken omringen door intimiderende bodyguards. Aldus heeft Van Vlijmen c.s. in de periode 1995-2010 naar schatting tweehonderd miljoen bijeen weten te stelen.

Alles wijst erop dat de vastgoedfraude is voortgekomen uit een wijdverbreide cultuur van graaien en laten graaien. Ook echtgenotes pikten graag een graantje mee. Wat bijvoorbeeld te denken van mevrouw Hakstege? Bij haar thuis en bij haar twee kinderen was voor 400.000 vertimmerd: een sauna, een aanlegsteiger voor de boot, twee teakhouten dekenkisten et cetera. Bij wijze van afronding liet Van Vlijmen voor haar nog een Cartier-horloge afgeven. Het bandje beviel haar niet. Ze regelde dat de goede gever het plaatgouden bandje à raison van 3500 euro liet aanpassen.

Iedereen deed het, zullen mevrouw Hakstege en andere verdachten ter verontschuldiging aanvoeren. En daarin hebben ze ongetwijfeld volkomen gelijk. Maar juist omdat het kennelijk om een wijdverbreide criminele subcultuur ging, zullen aan de verdachten serieuze straffen moeten worden opgelegd. Onderhandse schikkingen zijn hier, vanwege de beoogde preventieve werking, ongewenst. Te hopen valt verder dat in de requisitoiren de nadruk zal worden

gelegd op de veroorzaakte schade. Alleen al het Philips pensioenfonds is voor ruim 150 miljoen benadeeld. De honderdertigduizend pensioengerechtigden bij Philips hebben dus elk 1200 euro schade geleden. Dat is meer dan er bij een gemiddelde woninginbraak wordt ontvreemd. Van Vlijmen en co hebben als het ware bij ruim honderduizend Nederlandse gezinnen het tafelzilver gestolen. Ik hoop dat de benadeelden in alle relevante strafprocessen hun spreekrecht zullen uitoefenen om dit duidelijk te maken.

De lijst met bekende Nederlandse zakenlieden die er geen been in zagen om met Van Vlijmen en Oom zaken te (blijven) doen, geeft te denken (niet alleen *usual suspects* als Harry Mens en Edwin de Roy van Zuydewijn staan er op, maar ook Cor van Zadelhoff, Rijkman Groenink, Roel Pieper en John Fentener van Vlissingen). Naïviteit of opportunisme? Toch was er één bekende ondernemer die, zodra hij onraad rook, oom Nico bij zijn paardenstaart greep en met *bodyguards and all* buiten de deur zette. Dit was Joop van den Ende van het bedrijf Endemol. Wellicht heeft hierbij een rol gespeeld dat een van zijn commissarissen, Ewald Kist, als toenmalige ING-baas actief heeft deelgenomen aan de campagne Misdad en Beroepsmoraal.

De criminele verloedering van ondernemend Nederland kan niet worden tegengegaan met strafvonnissen alleen. Er is dringend behoefte aan nieuwe voorlichtingscampagnes van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing over beroepsethiek. Kan met de te confisceren tegoeden van Van Vlijmen niet een intensieve voorlichtingscampagne voor de vastgoedbranche worden gefinancierd? <<

Buitenlandse berichten

VEILIG WANDELEN IN ZWEDEN

Minister Eberhart van der Laan brengt regelmatig een bezoek aan de veertig wijken die zijn vernoemd naar zijn voor-gangster. Hij neemt een kijkje in de buurt, praat al rondwandelen met bewoners en ondernemers, en laat zich bijpraten door buurtregisseurs en veiligheidscoördinatoren. Hoe informatief, inspirerend en oplossingsgericht de werkbezoeken van de minister voor Wonen Werken en Integratie ook zijn, ze hebben toch een ander karakter dan een buurtwandeling die deel uitmaakt van een wijkschouw. Bij een wijkschouw komen buurtbewoners eveneens in direct contact met gemeente, politie, welzijnswerk en andere partijen die zich bezighouden met de lokale leefbaarheid en veiligheid. Maar er gebeurt nog meer. Er wordt namelijk op een gestructureerde manier een inventarisatie gemaakt

van knelpunten en oplossingsrichtingen, die direct op een actielijst worden genoteerd.

Dat wijkschouwen concrete resultaten kunnen boeken, blijkt wel uit een recente publicatie van het Zweedse instituut voor criminaliteitspreventie Brå. Bijvoorbeeld: in de Stockholmse buitenwijk Rinkeby werden bij een eerste schouw in 2003 niet minder dan 270 veiligheidsproblemen geïdentificeerd. In 2007 was dit aantal teruggebracht tot 140. In Zweden is dan ook veel ervaring opgebouwd met wijkschouwen (zie: www.bra.se). Het concept, dat inmiddels ook op scholen wordt ingezet, is voor het eerst toegepast in Göteborg en vervolgens overgewaaid naar andere steden en landen.

De bedoeling van de wijkschouw is om zoveel mogelijk gezichtspunten over objectieve en subjectieve veiligheid te verzamelen en op die manier een betere basis te krijgen voor besluitvorming over interventies. Uitgangspunt is dat degenen die in de buurt wonen of werken – zoals woningcorporaties, ondernemers en politie – de meeste kennis hebben over de problematiek en daarom nauw betrokken dienen te worden bij het zoeken naar oplossingen.

Op basis van Zweedse ervaringen heeft de Brå in 2009 een handreiking gepubliceerd, waarin de spelregels voor een goede wijkschouw zijn samengevat. De richtlijnen maken duidelijk dat een wijkschouw niet zomaar een gezellige buurtwandeling is, die als zodanig al een positief effect kan hebben op onveiligheidsgevoelens. Verder bestaat het risico dat een overdaad aan fysieke maatregelen de onveiligheidsgevoelens negatief beïnvloedt. Overenthousiaste wandelaars zijn gewaarschuwd: bij een wijkschouw wordt, vanwege de frequente stopplaatsen, nooit meer dan een paar kilometer afgelegd.

Voor wandelhaters biedt de virtuele wereld uitkomst. In januari heeft het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid een virtuele modelwijk gelanceerd, die gemeenten, politie en andere lokale partijen in een vroeg stadium helpt bij het (her)inrichten van wijken vanuit veiligheidsperspectief. Op die manier kunnen professionals én burgers vanachter hun pc door een wijk wandelen en digitaal ideeën uitwisselen over veilige en onveilige plekken. Zo komt een virtuele wijkschouw wel heel dichtbij. << Lynsey Dubbeld is werkzaam bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

CCV-nieuws

HANDBOEK LEERLINGBEMIDDELING

Het CCV heeft, samen met de leden van het landelijk Platform Leerlingbemiddeling, een generieke aanpak Leerlingbemiddeling beschreven. Deze aanpak is verschenen in een handzame publicatie: *Handboek Leerlingbemiddeling. Het instrument in de praktijk*. Het handboek is bedoeld als hulpmiddel bij de invoering van leerlingbemiddeling op school. Het kan zowel worden gebruikt door externe procesbegeleiders van leerlingbemiddeling als door scholen zelf. Via de (vernieuwde) website van het CCV is het handboek gratis te bestellen.

Kijk voor meer informatie op: www.hetccv.nl/publicaties

VEENENDAAL BESTE PKVW-PROJECT 2009

De Veenendaalse wijk Dragonder-Oost, bestaande uit onder meer circa 800 woningen, een school, speelplaatsen en winkels, heeft de prijs voor het Beste Politiekeurmerk Veilig Wonen – project 2009 in de wacht gesleept. In Veenendaal wordt al jarenlang gepromoot dat er gebouwd wordt volgens het principe van het Politiekeurmerk Veilig Wonen. De gemeente heeft de regierol op zich genomen om te zorgen dat er, naast veilige woningen en woongebouwen, ook veilige wijken worden opgeleverd. De bewoners van woningstichting Patrimonium geven de wijk op basis van woonomgeving, samenstelling, veiligheid en veiligheidsgevoel een 8 als rapportcijfer.

Kijk voor meer informatie op: www.politiekeurmerk.nl

OVERLAST EN GEWELD OPGELOST

Hoe los je overlast en geweld in de wijk op? De CCV-accounthouder Overlast & Geweld, Zinzi Shamburg, helpt gemeenten bij het vinden van oplossingen voor de lokale problematiek. Of het nu gaat om het vinden van de juiste partners of een goede aanpak of interventie: het CCV biedt gemeenten advies op maat.

Interesse? Zinzi Shamburg is te bereiken via samenvoordebuurt@hetccv.nl of telefonisch op (030) 751 67 25.

VRKI-DOCUMENTEN 2010

Het CCV heeft op 1 januari 2010 vier nieuwe documenten over de Verbeterde Risicoklassenindeling (VRKI) gepubliceerd. Op basis van deze wijzigingen is ook de VRKI-kaart aangepast. Vanaf 1 januari 2010 mag er al met deze nieuwe documenten worden gewerkt. Vanaf 1 april 2010 is dat verplicht.

Kijk voor meer informatie op: www.hetccv.nl/vrki

TOOLKIT VEILIGHEIDSBELEVING

Het CCV heeft voor veiligheidsprofessionals een Toolkit Veiligheidsbeleving samengesteld. Met deze toolkit kunnen zij het gevoel van onveiligheid bij de bevolking rond hotspots, in bepaalde wijken of in een hele gemeente verminderen.

Centraal in de aanpak staat de 'Tafel van twaalf'. Dit zijn twaalf werkwijzen die gemeenten en andere organisaties kunnen gebruiken om de veiligheidsbeleving bij burgers te verbeteren.

Kijk voor meer informatie op: www.hetccv.nl/instrumenten

GEWELD TEGEN ONDERNEMERS

Geweld komt altijd onverwacht. Als ondernemers in aanraking komen met geweld, heeft dat grote gevolgen. Het CCV heeft daarom een nieuw webdossier geïntroduceerd: 'Geweld tegen ondernemers'.

Het webdossier geeft inzicht hoe ondernemingen en organisaties met geweld en agressie kunnen omgaan. Het bevat praktijkvoorbeelden om agressie en geweld aan te pakken. Daarnaast bevat het dossier maatregelen om geweld te voorkomen, te beperken en, indien nodig, af te handelen.

Kijk voor meer informatie op: www.hetccv.nl/instrumenten

OVERZICHT INTERVENTIES WIJKVEILIGHEID

Het CCV heeft begin dit jaar het boekje *Overzicht interventies wijkveiligheid. 80 antwoorden op onveiligheid in de wijk* gepresenteerd. Deze bundel bevat een overzicht van de verschillende interventies die op het gebied van wijkveiligheid voorhanden zijn.

Er is gezocht naar vernieuwende, effectieve initiatieven die de veiligheid in de wijk aanpakken. De publicatie richt zich op alle professionals die op wijkniveau werken aan het verbeteren van de veiligheid. Naast gemeente, politie en welzijnswerk, zijn dat bijvoorbeeld ook woningcorporaties en scholen.

Kijk voor meer informatie op: www.hetccv.nl/publicaties

<< Robbie Keus

Colofon

SECONDANT is een uitgave van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Het tijdschrift is een voortzetting van SEC: tijdschrift over samenleving en criminaliteitspreventie. Met ingang van 2005 is de naam gewijzigd in SECONDANT, waarmee het ondersteunen van betrokkenen op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid en informeren over kennis en ontwikkelingen op het gebied van de criminaliteitspreventie en veiligheid wordt bedoeld. SECONDANT wil voor eenieder die werkzaam is op het terrein van de criminaliteitspreventie en veiligheid een medium zijn voor praktische en actuele informatie over de praktijk van criminaliteitspreventie. Ook wil SECONDANT deskundigheid bevorderen en nieuwe ideeën op het gebied van criminaliteitspreventie genereren. Hoofddoel is: het bijdragen aan de implementatie van criminaliteitspreventie in brede zin, door te informeren over initiatieven en ontwikkelingen op het brede terrein van de criminaliteitspreventie. Hierbij vormen (wetenschappelijke) onderzoeksbevindingen ten aanzien van bewezen effectieve methoden, best practices en evaluatieonderzoek de leidraad. Bijdragen staan in het teken van inhoudelijke objectiviteit en kritische oordeelsvorming. Opname van een artikel in het tijdschrift betekent niet dat de inhoud ervan het standpunt van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid weergeeft. SECONDANT verschijnt vijf maal per jaar (waaronder een dubbeldik zomernummer) in een oplage van 20 000.

REDACTIERAAD

A.C. Berghuis (ministerie van Justitie, DGRR), M.G.W. den Boer (Politie-academie), H.B. Boutellier (Verwey-Jonker Instituut), A.H. Westerman (Verbond van Verzekeraars), I. Haisma (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, voorzitter), B. Jansen (ministerie van Justitie, DSP), P.H. van der Laan (NSCR), Hans Nelen (Universiteit Maastricht), C. de Ruiter (Trimbos Instituut), K. Wittebrood (SCP).

KERNREDACTIE

F. Beijaard (WODC), M. Eysink Smeets (Hogeschool INHOLLAND), P.P.H.M. Klerks (Politieacademie), M.M. Veelders (ministerie van BZK, DGV/IV), P. Versteegh (Politie Haaglanden), A.B. Volkers (VNO-NCW), M. de Vroege (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid), J.J. de Waard (ministerie van Justitie, DGRR).

REDACTIE

A. Hakkert (uitgever/redacteur).
R. Keus (eindredacteur)

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Redactie SECONDANT
Postbus 14069
3508 SC Utrecht
Telefoon (030) 751 67 21
Fax (030) 751 67 01
E-mail: secondant@hetccv.nl

VORMGEVING

VormVijf, Den Haag.

DRUK

Artoos Communicatiegroep bv.

SLUITINGSDATUM KOPIJ

Kopij voor SECONDANT 24-2 (april 2010) dient uiterlijk 3 maart 2010 in het bezit van de redactie te zijn. Ongevraagde kopij kan plaatsing worden geweigerd.

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Kim van Beem, Lynsey Dubbeld, Jan van Dijk, Marnix Eysink Smeets, Yvonne van der Heijden, Koen van 't Hof, Roy Johannink, Arnt Mein, Sandra Put, Kees van der Vijver, Ben Vollaard, Sylvia van Woudenberg.

Artikelen, bijdragen en/of reacties kunnen in overleg met de redactie worden geplaatst. Auteurs die een bijdrage leveren, geven tevens toestemming de bijdrage te publiceren op de websites van het CCV.

Er bestaat geen enkele relatie tussen op foto's afgebeelde personen en de inhoud van de artikelen, tenzij in een fotobijchrift uitdrukkelijk anders is vermeld.

AANWIJZINGEN VOOR AUTEURS

SECONDANT wil voor eenieder die werkzaam is op het terrein van de criminaliteitspreventie en veiligheid een medium zijn voor praktische en actuele informatie over de praktijk van criminaliteitspreventie. Bijdragen moeten daarom prettig leesbaar zijn – zij zijn in heldere en voor eenieder toegankelijke bewoordingen gesteld. Tegelijk worden bijdragen getypeerd door inhoudelijke objectiviteit en kritische oordeelsvorming en is er ruimte voor diepgang en analyse. Waar nodig moeten onbekende begrippen worden uitgelegd. Voor de praktijk vormt de praktische bruikbaarheid de rode draad, ook in achtergrondbeschouwingen. Dat betekent concreet dat auteurs in bijdragen erop gespitst moeten zijn om succes- en faalfactoren, leerervaringen, tips voor de praktijk (*do's and don'ts*) en dergelijke te beschrijven. Omvang Crimi-trends, interview en reportage in overleg, overige bijdragen: 1500 woorden. Noten alleen bij grafieken en tabellen. Voor de toegankelijkheid moeten inhoudelijke noten worden vermeden, evenals een bronnenoverzicht aan het eind van het artikel.

ISSN 1574-5732

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Abonnementen zijn gratis. Aanvragen voor abonnementen, alsmede het doorgeven van wijzigingen in de adressering kunnen uitsluitend schriftelijk worden ingediend, onder vermelding van NAW-gegevens alsmede functie en organisatie/instelling.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Redactie SECONDANT, Postbus 14069, 3508 SC Utrecht.

E: abonnementensecondant@hetccv.nl

SECONDANT

Tijdschrift van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

Voor actuele informatie kunt u zich abonneren op onze digitale nieuwsbrieven.
Meldt u aan via: www.hetccv.nl

Op de websites van het CCV vindt u ook een uitgebreide en actuele agenda.

Stichting Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)
draagt bij aan de maatschappelijke veiligheid door het stimuleren van
publiek-private samenwerking, actieve kennisdeling van de veiligheidspraktijk
en kwaliteitsontwikkeling van instrumenten en regelingen.